

DIRVA

THE FIELD
Nr. 43
Spalis-October 28, 1954
Cleveland, Ohio

Dvi skirtingos Tautų Sąjungos

Kai didžiulę "stiklinę komodo" New Yorke posėdžiaujantys Tautų Sąjungos atsidūrė Jungtinių Tautų Organizacijos, dešimties buvusių Tautų Sąjungos narių vardu kalbančios delegacijos susirenka "uždurę": kitoje gatvės pusėje. Tai Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos pamintų teisius gynėjų.

Iš esmės tai geras sumanymas — nuskriaustiesiems bent šalia didžiojo tautų forumo susirinkti ir savo teisėtą balsą kelti. Tiesa, tie, kurie "vidų", stengiasi rodyti lyg nieko nemata, nieko negirdi. Bet iš tikrųjų žino, kas darosi "anapus tvoros".

Didžiojo spaudos antroji Nejungtinių Tautų Organizacija, deja, tuo tarpu nesilaikė nei šimtosios dalies dėmesio, skiriamo oficialiajai. Mat, idealizmas, demokratija, laisvė, šventosios žmogaus bei tautų teisės ir visos kitos gražios plunksnos, kuriomis spauda niekad neužmiršta pasipuoti, — savo keliu, o politinis oportunizmas — savo. Tad suprantama, kad savuose kraštuose valdžios neturinčių politinių "egzilių" balsas traktuojamas, kaip bėdinių giminių balsas: nors kažkur širdies gilumoje ir turima kiek užuojautos, bet tai kol kas vengia rodyti viešai.

Noroms nenoroms, tokio paties oportunizmo, pasirodo, esti priversti laikytis atvejais laikyti ir tie patys, kurie jaučiasi turį pagrindo būti ne vien "konfidencialiai" išklausomi. Štai į šitą "neleidžiamųjų" seimą bel-dėsi ir Jugoslavijos egziliai. Jie sako: "Tai kas kad mūsų kraštas šiuo metu skaitosi ne sovietų valdžioje. Bet jis yra tokių pačių komunistų pavergtas. Mūsų kraštas lygiai taip neturi laisvės, kaip ir jūsų. Kodėl nekvičiame mūsų prie bendro stalo bendros nelaimės apsvaistinti ir bendrai prieš ją kovoti?"

Taigi, kodėl? Visi ploja, pri-taria, bet... Reikia pasvarstyti, kaip čia tą padarius. Juk mes patys ne namie. Jugoslavijos pa-dėtis skirtinga. Ji dabar augšto-joj politikoj kaip ir sąjunginin-kė prieš mūsų pavergėjus... Jugoslavijos egzilių dalyvavimas čia galėtų sudaryti keblumą... Reikia atiduoti klausimą ap-svarstyti komisijai. Komisija atidavė subkomisijai. Taip tas iniciatyvą bei kompetenciją pa-klausimas, iš esmės širdyje tu-

ris visų pritarimą, užkasamas po diplomatiniais formalumais ilgam laikui... Kaip danguje, taip ir žemėje.

Delegacijų sudarymas šiame oficialaus pripažinimo neturinčiame forume irgi keblusnis, ne-gu oficialiajame. Ten yra vy-riausybės — teisėtos, ar užur-pacinės, bet vyriausybės. Užsie-nių reikalų ministrai ar kas kitas, kam priklauso, paskiria delegatus, išduoda legitimacijas ir viskas aišku. Čia reikia pa-radininkų, kurie imtųsi sau atsakomybę suvaidinti delegacijų parinkėjų vaidmenį, nors ir nė-ra abejonės, jog, kas bebūtų pa-rinktas, vistiek sakys tą patį — norime savo kraštui laisvės, no-rime, kad mūsų krašto pamintos teisės būtų atstatytos.

Ypač keblu lenkams, kurių politinis susiorganizavimas išei-vijoje yra ryškiai suskiltas į dvi dalis. Tad ir vieną delegaciją jiems teko dalintis per pusę, po aštuonis narius kiekvienai gru-pui. Net į komisijas jie siunčia po du atstovus nuo kiekvienos grupės, kurie tačiau turį tik po pusę balso...

Lietuviams irgi teko pergy-venti šokių tokių nesklaidumų dėl delegacijos sudarymo. Iš tik-rųjų, kas gi turėtų sudaryti mū-sų delegaciją į tokį forumą, ku-ris, nors ir neoficialus, jokio tarptautinio pripažinimo netu-ris susirinkimas, bet visgi yra vieta, kurioje keliamas balsas dėl Lietuvos teisių, kal-bama Lietuvos vardu?

Sekant viena teorija, delega-ciją į tokį susirinkimą turėtų sudaryti bei įgaluoti Diplomat-inė Tarnyba. Sekant kita teori-ja, ją turėtų sudaryti ir įgaluoti Vlikas... Ach, jei būtų tarp jų santarmė, tai ko daugiau berei-kėtų! Bet jos nėra...

Iš kitos pusės, visas tas rei-kalas buvo organizuojamas čia, Amerikoje. Kitų kraštų egzilišės tautinės tarybos yra čia. Kur yra mažesnis ar didesnis vie-ningumas (o be to, išskyrus pa-baltiečius, niekas neturi santy-kių su diplomatais problemos, nes su kitų diplomatinėmis tar-nybomis yra blogiau, negu su mūsų: jos kaip tik yra perimtos Maskvos globon). Ten delega-cijų sudarinėjo tautinės tarybos. Pabaltiečių atitikmenys toms taryboms čia yra Laisvės Komitetai. Jie ir ėmėsi iniciatyvos delegacijas sudaryti. Tad ir lie-svarstyti komisijai. Komisija atidavė subkomisijai. Taip tas iniciatyvą bei kompetenciją pa-klausimas, iš esmės širdyje tu-

Lietuvos pilietė nedingo

Spalio 14 dienos "Tėviškos ži-buriai" paskelbė straipsnį vardu "Dingo Lietuvos pilietė!". Kal-bama apie Danijos pakrantėje iš sovietinio laivo išsokusią lie-tuvaite. Kaltinamos visos lie-tuvių institucijos, ypač diplomati-nės-konsularinės, kodėl jos taja Lietuvos pilietę nesirūpina; net-gi numato, kad tos institucijos ims ir pasiteisins, esą, toji Lie-tuvos pilietė neturinti lietuviš-ko paso....

Mūsų žiniomis, toji pilietė ne-dingo ir jos reikalų yra pasirū-pinta bei toliau rūpinamasi. Šiuo metu dedamos pastangos suras-ti Jungtinėse Valstybėse esan-čius jos gimines ir kontakte su jais padėti jai atvykti į šį kraš-tą. Yra priežasčių, dėl kurių kol kas smulkesnės informacijos apie tą reikalą neskelbiamos.

"T. ž." straipsnio autoriaus susirūpinimas, žinoma, visiškai suprantamas. Tačiau tiksliau būtų buvę tą susirūpinimą reikš-ti, pasiteiravimu, o ne tvirtina-mu, kad pilietė dingo (netgi su

Harold McMillan, naujai per-tvarkytame Churchillio Kabinete, pradėjęs eiti atsakingas gy-nybos ministerio pareigas.

VISAM PASAULY

• Vakarų Sąjungininkai pagaliau baigė pasitarimus Paryžiuje ir pasirašė visus reikalingus dokumentus Vokietijos nepriklausomybę atsteigti, apginkluoti ir įjungti į bendrą gynybos planą prieš komunizmą.

• Vakarų Vokietijos 500,000 vyrų armija, min. pirm. Adenauerio pareiškimu, bus pilnai paruošta per 2½ metų laiką.

• Rusija, bandydama paskutines galimybes sutrukdyti Vokietijos apginklavimą, lapkričio 23 d., kada buvo pasirašoma Vakarų Sąjungininkų sutartis, JAV, Anglijos ir Prancūzijos ministrams įteikė 2000 žodžių notą dėl Vakarų ir Rytų Vokietijos suvienijimo. Tai dar vienas bandymas pradėti nesibaigiančias derybas.

• JAV istorijoje pirmą kartą ministerių kabineto posėdis, vadovaujant prezidentui Eisenhoweriui, buvo transliuotas per radiją ir televiziją. Valstybės sekretorius Dulles padarė pranešimą apie pasiektus susitarimus Paryžiuje.

• Vakarų Vokietijos min. pirm. Adenaueris atskrenda į JAV pasitarimams pas prez. Eisenhowerį ir valstybės sekretorių Dulles.

• Chian Kai-sheko karininkų grupė buvo nuvykusi į Koreją ir tarėsi su Syngman Rhee. Komunistinė spauda šaukia, kad sutarė bendrą frontą prieš komunistinę Kiniją.

• Italijos parlamentas. Triesto sutartį patvirtino 295 balsais prieš 265. Balsavimo metu kilo riaušės, kurias išprovokavo komunistai. Yra sužeistų atstovų.

• Edenui, Anglijos užsienio reikalų ministeriui, įteiktas augščiausias karalienės garbės ženklas — kojinių raštis. Tokį raštį neperseniausiai gavo ir Churchillis. Iš tų raščių ir pacioj Anglijoj nevensiama pasišaipyti, o ką jau kalbėt apie kitus kraš-tus.

• Sueso kanalo egiptiečiai nepraleidžia Izraelio laivų. Ang-lai egiptiečiams negali nieko padaryti, todėl paprašė JAV para-mos, kad paspaustų Egiptą.

• Jungtinėse Tautose, balsuojant Tautinės Kinijos atstovo kredencialų patvirtinimą, 35 balsavo už, 10 prieš ir 3 susilaikė. Prieš balsavo visi Rusijos satelitai, Indija, Indonezija, Burma, Švedija ir Jugoslavija. Mums įdomi švedijos laikysena.

Pastaruoju metu labai daug dėmesio skiriama atkuriant Vokietijai, kuri neperseniausiai są-jungininkų ginklais buvo pakludyta ir žiauriai sugriauta. Štai ir dabar dar kaip atrodo Vokietijos Reichstago rūmai Berlyne.

Ispėjimas laisvų kraštų delegatams

NEW YORKAS, spalio 22 d. Jungtinių Tautų posėdžiuiose šian-dien gavo ryškų įspėjimą dėl jų rengiamos naujos formulės ag-resijai apibūdinti. Tas įspėjimas atėjo iš Pavergtųjų Tautų Sei-mo, kuris šandien vėl buvo su-sirinkęs visuotinio posėdžio New Yorke, tiesiog skersai gatvę

šauktuku), ir ne kaltinimais dėl prasikaltimo, kuris neįvyko.

Rūpinasi kalbamos pilietės li-kimu tas, kam tai esamomis ap-linkybėmis yra prieinama. Aiš-ku, kad lietuvių pareiga ją pa-sirūpinti, nes ji ne tik Lietuvos pilietė, o ir tikra lietuvaite — žemaitė. Pavardė (Rapolytė), kaip ir iš karto buvo spėjama, jai prikerpta be pagrindo, nes Rapolas tik jos tėvo vardas. Ir spaudoje minėta rusiška pavar-dė taip pat jai prikerpta be pa-grindo, tik dėl pirmųjų informa-torių susipainiojimo rusiškose dokumentuose.

Straipsnio autorius ta proga nurodo, esą, Klaipėdos žvejai, ALT greitos orientacijos dėka, "bematant atsidūrė Jungtinėse Valstybėse". Iš tikrųjų, tai įvy-ko ne taip jau "bematant", o tik po septynių su viršum mėnesių. Kalbamoji iš rusų globos pa-spruko prieš maždaug tris mė-nesius ir visai kitokiomis aplin-kybėmis, negu žvejai.

MUMS KALBĖJO NE MIRUSIEJI...

Rūgsėjo mėnesyje Strasbur-gė, Prancūzijoje, kalbėdamas Baltijos Valstybių Santarvės ir bendradarbiavimo 20 metų sukakties minėjime, p. E. Pezet, Prancūzijos Senato vicepirmi-ninkas ir Europos Tarybos na-rys, priminęs Baltijos valstybių diplomatinį atstovų pasakytą-sias tame minėjime kalbas, pa-reiškė:

"Tai ne mirusieji mums kal-bėjo šį vakarą Baltijos valstybių diplomatinį atstovų lūpomis. Tos valstybės nėra mirusios, bet kankinamos ir gyvos uždarytos kape.

"Savo kvalifikuotų patikėti-nių, savo tikrųjų diplomatinių atstovų, lūpomis tos tautos sa-ve priminė mums, o per mus ir kitiems dar laisviems europie-čiams.

"Jie kalbėjo į mus su tikru autoritetu, nes jie tebeturi savo tautų pavidimą, kuris niekuo-met nebuvo atšauktas. Jie turi teisę, kaip vakar, taip ir šian-dieną, atstovauti prieš pasaulį Lietuvą, Estiją ir Latviją".

L. G. K.

priešais Jungtinių Tautų rūmus. Seimas, kuriame dalyvauja de-vynių Sovietų Sąjungos oku-puotų ar jos kitaip užviešpatau-tų tautų delegacijos, pareiškė, kad Jungtinėse Tautose siūlo-masis naujas agresijos apibūdi-nimas tik patarnautų tolimes-niems komunistinės agresijos veiksams palengvinti bei pa-teisinti. Šio seimo priimtoje tuo reikalui rezoliucijoje siūloma Jungtinėms Tautoms visų pir-ma atidžiai peržvelgti čia pat nu-rodytus jau įvykdytuosius sovie-tų agresijos veiksmus, atitaisy-ti jų sukurtą padėtį, ir tik tada įgyvendinti naują tarptautinę nepuolimo sutartį.

Prie to prijungta ir kita šio seimo rezoliucija, kurioje laisvų kraštų delegacijos Jungtinėse Tautose revynių pavergtų tautų vardu raginamos pasmerkti so-vietų įvykdytuosius agresijos veiksmus ir sudaryti sąlygas pa-vergtųjų tautų nepriklausomy-bei bei suverenumui atstatyti.

Be to, seime priimtos ir at-tinkamos delegacijoms Jungt-inėse Tautose tuojau perduotos šios rezoliucijos bei memorandumai: dėl taikos sutarčių sulau-žymo iš sovietų pusės ir jų už-viešpatautų kraštų sumilitariza-vimo; dėl religijos persekiojimo sovietų viešpataujamuose kraš-tuose; dėl privertinio darbo si-stemos tuose kraštuose prakti-kavimo bei priemonių tai prak-tikai sustabdyti; dėl siūloma Bulgariją, Rumuniją ir Vengri-ją priimti į Jungtinių Tautų Or-ganizaciją, griežtai pasisakant prieš tą priėmimą tol, kol tiems kraštams atstovaus marionet-inės vyriausybės.

Seimo diskusijų santrauka maždaug kas pusvalandis išlei-džiama biuleteniuose irgi bu-vo perduodama į Jungtines Tau-tas — į delegacijų ir ten akre-dituotų spaudos atstovų biurus. Pertraukos metu įvyko delega-cijų pirmininkų pasikalbėjimas su spaudos atstovais.

Jau pasirodė ir pirmasis lei-di-nys apie Pavergtų Tautų Seimo (Assembly of Captive European Nations — ACEN) darbus. Tai 68 puslapių knyga, anglų kal-ba, apimanti 1954 m. rugsėjo 20 ir 21 d. posėdžius. Joje išdėstyti ir seimo organizacijos nuostatai (pamąšūs į Jungtinių Tautų), delegacijų sudėtis, komisijų va-dovybės, pirmuose posėdžiuose priimtos rezoliucijos ir delega-cijų padarytų pareiškimų teks-tai. Krinta į akį žymus pabal-tiečių vaidmuo šioj institucijoje: pagrindinės — bendrųjų reikalų — komisijos pirmininkas latvis (V. Musens), politinės komisi-jos — lietuvis (V. Sidzikaus-kas), ekonominės — estas (A. Kitt). Socialinių reikalų ir teisių komisijų pirmininkai — lenkai, bet pirmosios vicepirmininkas, o antrosios sekretorius

lietuvis (A. Trimakas). Po vie-ną narį kiekviena delegacija tu-ri visose komisijose.

Specialiai Lietuvą liečią pa-reiškimai leidinyje yra: bendras estų, latvių ir lietuvių delegaci-jų protestas prieš Sovietų vy-riausybės užurpaciją tų kraštų atstovavimo Jungtinėse Tautose (14-tas pusl.; tas protestas sa-vo laiku buvo ir didžiojo spau-dos atžymėtas) ir lietuvių dele-gacijos pirmininko V. Sidzikaus-ko kalba (34-37 psl.).

Trečias šio seimo plenumo po-sėdis bus lapkričio 7-8 dienomis.

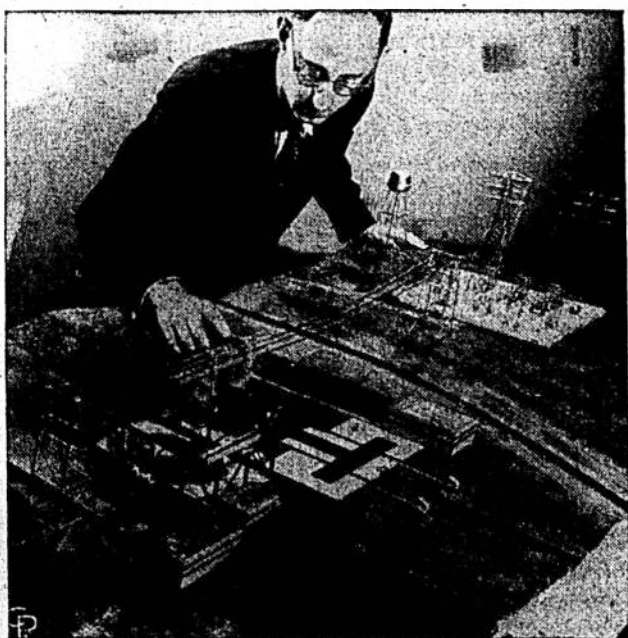
Lietuvos Statutui 425 metai

Siemet sueina 425 metai nuo pirmosios Lietuvos Statuto lai-dos paskelbimo. Lietuvos statu-tas buvo sudarytas iš didžiųjų kunigaikščių duotų privilegijų ano meto bajorams, Bažnyčiai, miestams ir svetims. Jie turėjo įtakos vad. Kazimiero Teisynas, kuris teapėmė bau-džiamosios teisės sritį. Lietuvos Statute užtikinama nemaža ro-mėnų teisės įtaka. Lietuvos Sta-tutas anuo metu turėjo nepa-prastą reikšmę Lietuvai ir jos valdytiems kraštams. Jis pakei-gė vadinamąją papročių teisę, kurią galėjo didžiojo kunigaikš-čio pareigūnai savaip aiškinti. Ano meto teisė Statute įglau-dinta tam tikra tvarka ir su-skirstyta skyriais.

Lietuvos Statutas ypač didelę įtaką turėjo lietuvių valdytuose kraštuose. Ten lietuviai atnešė tvarką, teisę ir teisingumą. Sta-tutas buvo išleistas gudų kalba ir išverstas į lenkų ir lotynų kalbas. Tai yra ano meto lie-tuvių tolerancijos pavyzdys. Lie-tuvos Statutas 16 a. neturėjo sau lygaus, teisyno visoje Euro-poje. Todėl jo įtaka siekė žymiai toliau negu Lietuvos sienos.

Istorinė Lietuva savo valdy-tuose kraštuose įvedė ne tik tei-sinę tvarką, bet drauge skleidė Vakarų civilizaciją ir kultūrą. Visai nenuostabu, kad gūdai ir ukrainai Lietuvos Statutą ir lie-tuvių atneštą kultūrą pradėjo laikyti savais.

Lietuvos Statutas Gudijoje ir Ukrainoje veikė per 3 šimtme-čius. Įvalgesnieji gūdai ir uk-rainai tą Lietuvos valdymo tarp-sinį vadina aukšiniu amžium. Šiandieniniai gūdai neretais at-vejais Lietuvos valdovus ir Lie-tuvos istoriją laiko savais.

1957 metais numatyta pastatyti pirmą atomine jėga varomą elektrinę Shippingport, Pa. Statybą vykdo Westinghouse. John W. Simpson, projekto vykdytojas rodo savo kūrybos modelį.

DIRVA THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antrios klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS

• Lietuvoje išleisto "Dabartinio lietuvių kalbos žodyno" (1006 psl.) paruošimo dirbo: J. Krupas, K. Ulvidas, N. Grigas, A. Lyberis ir kt. Žodyną redagavo: prisidėjo J. Balčikonis, B. Larinas, J. Kabeika. Iš tų pavardžių matyti, kad ir čia nepasiepta be rusų. Žodyne esą 45,000 žodžių.

• Kėdainiai, kaip komunistinė spauda rašo, šio karo pabaigoje stipriai nukentėjo. Buvo sugriautos visos didesnės mokyklos, ligoninė, paštas, geležinkelio stotis. Esą dabar jau daugumą tų namų yra atstatyta.

• Toronto potvyniuose, kaip paaiškėjo, yra nukentėjusios ir kelios lietuvių šeimos.

• Rašytojas Vyt. Alantas pakeitė gyvenamąją vietą ir dabar pasiekiamas: 13202 Monica, Detroit 4, Mich.

• Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalams augštojo komisaro įstaigos pranešime skelbiama, kad nuo š. m. sausio 1 d. Vak. Vokietijos atskirų kraštų centriniai bankai pradėjo išmokėti užblokuotą dalį, kuri buvo su laikyta keičiant senąją valiutą į naująją. Norint ligi tol užblokuotųjų pinigų likučius išmokėti betgi daugeliu atvejų neranda pačių pinigų keitėjų, kadangi jų daugelis jau yra emigravę. Todėl atkreipiamas į tai dėmesys, kad, norint išgauti šiuos užblokuotuosius likučius, buvusiems DP tenka kreiptis į tuos vokie-

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos Republic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Tėčiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras Ramunis
Spec.: KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v.
šeštad. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.
IR

Dr. Jaraš Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvird. 7-8:30 v. v.
šeštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabbeto REpublic 7-1168
Duo: WALbrook 5-3765

čių labai pamėgtą Alfonsą Dargį, dalyvavusį daugelyje parodų ir pardavusių daug paveikslų ir galerijoms ir privatiems asmenims, ir pasikalbėjimo autorių Liūdą Vilimą, Rochesterio amerikiečių labai mėgiama, dalyvaujantį visose žymesnėse to rajono dailininkų parodose, surengusį porą savo individualių parodų ir pardavusių paveikslų ir privatiems asmenims ir galerijoms.

Liūdas Vilimas nestokoja nei meilės darbui nei energijos. Turį sukūręs daug stiprių tapybos darbų, jau senokai daro bandymus pritaikyti praktikos reikalui neseniai išrastus naujus dažus ir dirba prie savo paties neseniai išrasto naujo meninės išraiškos kūrimo būdo, kurį gal galima būtų pavadinti reliefine grafika, apie kurią, reikia tikėtis, netrukus bus progos plačiau pasisakyti. Kt.

KONCERTAS PASISIEKĖ

Spalio mėnesio 16 dieną Vlados Sabaliauskienės ir Jurgio Jankaus rengtas koncertas praėjo dideliu pasisekimu. Abu gerai suprato savo uždavinį ir buvo meninėje augstumoje.

Solistė išpildė labai plačią ir turiningą programą. Apipilnė parapijos salę su malonumu sekė laisvą, švelnų, turiningą lyrinį sopraną.

Solistei akompanavo muzikas Zenonas Nomeika.

Jurgis Jankus paskaitė du didokus pasakojimus, viena už kitą labiau intriguojančius. Nors vienas buvo suaugusiems, kitas vaikams, bet autorius malonių balsu ir išimtinai geru skaitymu privertė vaikus pabūti dideliais, o didelius vaikais.

Nors ir sakoma, kad savo kieme pranašų nebūsi, bet šį kartą abu menininkus savas kiemas šiltai priėmė, o solistę dar ir gėlėmis kraute apkrėvė. N. A.

EAST CHICAGO
VASARIO 16 GIMN. BORELIS

1952 m. čia susibūręs Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būrelis Nr. 135 spalio mėn. pradėjo trečius savo gyvavimo metus. Jo nariai dabar yra šie asmenys: Antanas Černiauskas, Boleslovas Masiulis, Katarina Masiulienė, Visvaldas Masiulis, Erdvilas Masiulis, Sofija Sturbienė, Pranciškus Pašvinskas, Jurgis Savukaitis, Antanas Mažeika, Vanda Mažeikienė, Stanislovas Budiejus, Kazimiera Leonaitienė, Pranciškus Mažeika, Kleopatra Mickevičiūtė ir Aleksandras Tornau.

Būreliui vadovauja B. Masiulis.

ROCHESTER
DAIL. L. VILIMO PRANEŠIMAS

Spalio mėn. 17 d. Henriko Žemelio rūpesčiu dail. Liūdas Vilimas pasikalbėjimo formą pasakojo, kaip gimė ir brendė mūsų individualioji dailė. Pradėjus čiaurliu, labai sumaniai perbėgo ligi šių dienų po visą pasaulį išbarstytų dailininkų vienas po kito randančių vietos savo darbams pasaulio meno galerijų sienose. Tokių turime du ir čia Rochesterį: amerikie-

SAVI PAS SAVUS!
Korporacijos pagrindais pertvarkyta
VARNAS CO., Inc.

SPALIO 9 DIENĄ ATIDARO
NAUJĄ MODERNIĄ KRAUTUVĘ
judriame Chicagos prekybos rajone prie
HALSTED IR 66-TOS GATVIŲ KAMPO.
Nuo spalio 9 iki lapkričio 9 d. skelbiamas
ATIDARYMO MENUO
Visoms — importuotoms ir vietinėms — prekėms
atidarymo mėnesį taikoma
20% nuolaida
Nepraleiskite progos pigiai įsigyti —
pietų ir kavos servizų,
skaidraus kristalo vazų,
spalvoto kristalo vazų,
kristalo grafinų,
vyno, šampano ir likerio stiklų ir
kitų porcelano, keramikos ir kristalo gaminių.

Abi krautuvės atidarytos 7 savaitės dienas:
pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 9½ vak.
antr., treč., penkt. ir šešt. " 9 " " 6 " "
sekmadieniais " 10 " " 4 " "

Krautuvėjų adresai:
Naujoji — 6558 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Senoji — 2509 W. 63rd Street, " "

VOTE FOR
JOHN A. CORLETT
FOR
STATE SENATOR
ABLE—FEARLESS—EXPERIENCED

HE HAS SERVED AS STATE REPRESENTATIVE AND
STATE SENATOR

Republican Ticket
Election Tuesday, November 2, 1954

X | **JOHN A. CORLETT**

Pamatykite visai naują
1955m.
Chevrolet

The Don McCullagh Co
(FORMERLY FRANKEL CHEVROLET)

1258 E. 105 ST. Netoli Superior

55th ANNIVERSARY SALE
MADE IN YOUR PROTECT

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Mūsų žemišiosios kainos!

Garsūs DUPONT
DACRON
Apvedžiotos Užvalaidos

Pora 100 colių pločio
36 ir 45 colių ilgiai

Dabar! Už šias nepaprastai žemas sukak-
tųjų pardavimo kainas... May Co.'s Ba-
sement duoda jums garsius Dupont Dac-
ron! Užvalaidos, kurios yra šviesios ir per-
matomos... nešiojasi ilgai, kadangi jos
yra austos atsispirti nuo saulės spindulių.
Lengvai plaukinti, greitai džiūva ir beveik
nereikalauja lyginimo! Labai plačios, kabo
išsiraite... daug apvedžiojimo, pridėti lin-
kuso išvaizda jūsų langams. Beveik baltos
fono.

Kiti dydžiai sutaupant

100 colių porą, 54" ilgio	4.46 pora
100 colių porą, 63-72-81 ir 90" ilgių	4.94 pora
Plataus lango dydis, 140" porą, 90" ilgių	8.94 pora
Dvigubo lango dydis, 184" porą, 90" ilgių	11.94 pora
Trigubo lango dydis, 270" porą, 90" ilgių	16.94 pora

The May Co.'s Basement Curtain Department

a modern matchless gas range

Jūsų dabar! Jokio įmokėjimo per 36 mėnesius išmokant!

Pasinaudokite naujom nepalyginamom sąlygom, kurios padarys jūsų valgio paruošimo są-
jones realybei! Nauji Matchless Gaso Pečiai turi automatišką pečiaus ir keptuvo uždegimą, taip pat ir viršų. Štai naujo-
viskas... greitas... švarus... automatiškas virimas perkant dabar, nepalyginamo patogumo pirkimo plane! Jūs galite turėti lengvus mokėjimus su jūsų ga-
so sąskaita.

EXTRA! EXTRA!
\$2.25 Vertės
KARŠTO IR ŠALTO KEPSNIO PEILIS
dabar tik 69 c.

Kur tik Matchless Gaso Pečiai yra rodomi. Dvigubas peilis, lygūs ir dantuoti ašmenys tuzinui naudojimui! (Tik po vieną klientui).

matchless GAS RANGE

Ziūrėkit! Šio ženklo! Jis reiškia šlandienos naujaują, moderniau-
są, Matchless Gaso Pečių, pagamintą šių visų garsių pavadinimų:

CALORIC
CHAMBERS
KENMORE
MAGIC CHEF
MAYTAG
NORGE
RCA ESTATE
ROPER
SUNRAY
TAPPAN
UNIVERSAL

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Redakatoriaus žodis

K A R I N K S I M E ?

Rinkimai čia pat. Ir iš šio Dirvos numerio matyti, kad rinkimų įkarštis siekia reklamos viršūnę. Laikraščiuose, radijo ir televizijos programose girdama siūlymų nuopelnais ir prašomą balsą. Balso, kad paskui mus galėtų atstovauti ir valdyti.

Šie rinkimai mums tuo ypač įdomūs, kad juose jau galės savo balsą atiduoti ir nemažas skaičius naujų piliečių. Tie balsai, be abejo, nieko geresnio nenulema, bet vis tik bus ir sava valia prisidėję prie visos Amerikos gyventojų valios pareiškimo. Ir niekas nesuabejoja, kad mūsų balsas eis tuos paretmi, kurie aiškiau, tiksliau ir griežčiau kalba apie komunistinės jėgos suvaldymą ir pavergtų išlaisvinimą. Šiuo atveju nesvarbu, — respublikonas ar demokratas, svarbu, kad jis būtų mūsų didžiojo laisvės byloj tartininkas. Svarbu, kad jis mūsų nevenktų, mokėtų mus suprasti ir mūsų šventą reikalą paremti.

Rinkimams artėjant vienas Dirvos skaitytojas (J. S. iš Brooklyno) atsiuntė mums tokį priekaištą: "Iš jūsų laikraščio linijos matyti, kad jūs daugiau remiat respublikonus. Gi respublikonai, kaip jūs patys matot, užmiršta mažojo žmogaus reikalus. Jie visi kapitalistai. Trubūt ir Jūsų bendradarbis K. S. Karpus, kuris daugiausia respublikonams smilkalų pamilko, jau yra kapitalistas".

Iš mūsų skaitytojo esminį priekaištą mes jau esame atskleidę šio pasisakymo pradžioje. Dirva partinių požiūrių nei demokratų nei respublikonų laikraštis. Dirvai labai patinka ir tie respublikonai ir tie demokratai, kurie mums, kaip lietuviams, ateina į talką. Toliau, kurie deda pastangų (ne vien tik žada) visiems jos gyventojams Ameriką padaryti dar malonesniu kraštu, palengvinti gyvenimą, o tuo pačiu kiekvienam sąžiningai dirbančiam garantuoti darbą ir paramą ligoje.

Amerika nepaprastas kraštas, turtingas, naujos biznio jėgos kupinas. Bet Amerikoje mes žiūrime, ypač jaunosios kartos auklėjime, kultūriniam žmonių švietime, ir ypač socialiniam aprūpinime, daug spragų. Šiose srityse Amerika tolokai atsilikusi nuo modernios santvarkos. Ji, kad ir pavėluotai, turės ateiti. Ją turės atnešti tie vyrai ir moterys, kurie daugumos balsais eis į kongresą ir senatą. Ir labai svarbu remti tuos, kurie

Kaip išgyventi 100 metų?

Negaliu pamiršti Chicago.

Kaip ją pamiršti, kad tomis dienomis, dar taip neseniai, ten teko turėti keletą nepamirštamų įspūdžių. Tai tos kelios dienos ir naktys, kai dangus papylė ant Chicago visą okeaną vandens. Lietus ir potvynis, neregėtas čia per paskutinį 60 metų...

Kaip tik vienos iš tų dienų vakarą ten įvyko seniausio Amerikos lietuvių tautinio darbo veterano dėdės Vinco Jokubyno ilgo amžiaus ir darbų pagerbimas. Ir tu man pasitaikė laikas — dėdėi Jokubynui 80 su viršum metų, o tokie lietūs ir potvyniai čia buvo per 60 metų!

Bet vistiek buvo pasiryžusių lietuvių, kurie ir tą vakarą paronorę iškėlė iš namų, ar atvykti iš dar toliau, ir dalyvauti pobuvyje, kurį mūsų veteranai pagerbti suruošė daktarės Budrienės vadovaujami Chicago akademikai skautai. Be abejo, jimo, svečių buvo mažiau, negu jų būtų buvę kitokiam orui esant (76). Buvo tokie, kurie tikrai neužmiršo dėdės Jokubyno.

Ir kiek gražių linkėjimų ten pasakėme!

Vieni kalbėjome ir skaičiavome, kiek gerų ir naudingų darbų jis yra padaręs lietuvių bei per savo ilgą gyvenimą šioje šalyje. Kiti tvirtino, koks jis mums yra brangus žmogus ir kaip visi lietuviai esame ir turime būti jam dėkingi. Trečiai aiškinome, kad jis yra mums vi-

tas problemas kelia ir jas nori įgyvendinti. Tokių yra ir demokratų ir respublikonų tarpe, tik gaila, kad jie dar tebėra mažumoje. O reikia, kad ne respublikonų ir demokratų vardai, bet jie būtų daugumoje.

Keli žodžiai ir dėl K. S. Karpiaus. Kiek žinau, jis kada tai buvo karštas demokratas. Jais nusivylė, ir greičiausia su pagrindu. Juk beveik dvidešimt paskutiniųjų metų išvaldė demokratai, o visų tų čia keliamų problemų neįgyvendino. Dabar K. S. Karpus respublikonas, gal teisingiau laikyti aktyvesnių respublikonų rėmėjas. O jis tiek kapitalistas — kaip ir visi tie, kurie nelengvu savaitiniu darbu svetimoj žmonėj pragyvenimą užsidirba. Skaitytojų smalsumui — K. S. Karpus technikinį darbą dirba Cleveland News dienraštyje.

Skundžiamasi, kad Amerikos rinkimuose visad dalyvauja, palengvinti, mažas balsuotojų skaičius. Rinkimams artėjant daugėja ir raginimų, kad laikas tą nerangumą palaužti. Ir mes esame gavę prašymą tai priminti visiems skaitytojams. Ir būsimieji išpildė, jie mūsų skaitytojai eis rinkti savo valdžią.

J. J. BACHUNAS, Tabor Farm

siems pavyzdys ir keldrūs naujai kartai. Ketvirtį susijaudinę linkėjome, kad dėdė Jokubynas sulauktų viso šimto metų. O vienas taip užsispyrė, kad savo linkėjime tvirtino, jog Jokubynas būtinai privalo išgyventi šimtą ir dešimtį metų...

Gražūs, nuširdūs ir labai vertingi linkėjimai. Aš tikiu, kad manė senas draugas jais džiaugėsi ir kad jo noras daug metų išgyventi, dar daug metų dalyvauti lietuviškuose reikaluose, tik didėjo.

Bet iš tikrųjų, klausime save: kaip išgyventi šimtą metų?

Svečiai nepamiršo ir, manau, daugelis lietuvių nepamiršo dėdės Jokubyno. Prieš minėjamą visą laikraščiai buvo parašę gerus straipsnius. Chicago radio programose (kiek pats girdėjau Vanagaitienės Margutis ir Barcus...) buvo priminta ir tautiečiai paraginti. Pakvietimai išsiuntinėti. Taigi, niekas nieko nepamiršo.

Pamiršo tik vieno, kad dėdė Jokubynas nėra "super-man", arba antžmogis. Pamiršo faktą, kad jis yra toks pats žmogus, kaip ir mes visi kiti nusidėjėliai. Pamiršo, kad jie turi valgyti, apsirengti, turėti pastogę nuo šalčio ir lietaus, ir šiaip dar visokių būtinų reikalų.

Iš visų per laiškus prisiųstų sveikinimų tik vienas laiškas "užsimiršęs", ne pagal madą, nes jame buvo įdėta ir kiek tu prakeiktų dolerių, be kurių ir šiais laikais vis dar negalima išgyventi šimto metų. Iš asmeniškų sveikinimų tik trys organizacijos ir viena radijo programos vedėja atsiminė "kasdieninio jubilato reikalus".

Aš pats, programai baigiantis, dar neatsikratęs savo ūkiško būdo, kad ir rizikuojamas kitiems svečiams nusidėti, neiškenčiau nepriminęs, jog dėdė Jokubynui bus sunku pasiekti šimto metų, jei mes pamiršime, kad gyvas žmogus yra nusipelnęs kaito daugiau, negu tik linkėjimų. Ir dėkui svečiams, — tas davė vaisių. Pasirodė, kad reikėjo tik priminti...

Broliai lietuviai, mėginkime mes nepamiršti skaudžios teisybės, kad beveik kiekvienas, kas savo gyvenimą yra pašventęs Amerikos lietuvių visuomeniniais veikalais, kas yra gyvenęs lietuvių bės gaivinimo pulsu, ypač rašto ir kultūros žmogus, toks nėra ir negalėjo susikrauti asmeniškų turtų senatvei. Ne tiek seniai esu šiame laikraštyje "priminęs", kad tokių žmonių šiandien Amerikoje mes turime ne vieną. Mūsų tautinė garbė ir sąžinė nuolat skatina to nepamiršti

ir veteranams padėti.

Dėdė Jokubynas, kaip ir kiti panašūs, apie savo vargus ir sunkią senatvę niekad niekam nėra skundęsi. Mes patys turime suprasti, kad žmogus, sulaukęs per 80 metų, gyvendamas vienui vienas, be giminių ir pašalinių įplaukų, negalės sulaukti šimto metų. Jis jau savo geriausias jėgas yra atidavęs tautiečių labui. Man buvo kiek nuostabu, kad mūsų lietuviai tai pamiršo. Chicagoje kaip tik tuo neįprastu laiku, kada alpinkui liūtytys siautėjo, vandenys užpylė gatves ir rūsius, o dėdė Jokubynas gyvena viename iš tų rūsių (basementų). Ir jo rūsys buvo apsemtas, ir visi ten esą drabužiai apsemti, ir tą naktį jis net neturėjo kur gulėti...

Gal dabar sutiksite, kad man sunku buvo pamiršti tų dienų ir naktų įspūdžius Chicagoje.

Gal nesitėbėsite, jog ir šiandien man tebeskamba ausyse tie nuširdūs ir džiaugsmingi linkėjimai: gyvenk šimtą metų! Ne, permažai — gyvenk šimtą ir dešimtį metų! Beveik stebiuosi, kad dar nebuvo suukta, įsimaginusi: gyvenk visą tūkstantį metų!...

Na, o kaip? Yra būdas linkėjimus padaryti nuširdžiais ir rimtais. Padėkime veteranams išgyventi. Jie šiandien reikalingi mūsų pagalboms. Jie dirbo mums, dabar atiteikime jiems. Aš tikiu, kad mūsų stiprus lietuviškas sąjūdas laikysis ir gyvens šimtą metų. Bet gyvens tikrai ir lengviau, jei pasiusime jam sveikintimus su pastorintu voku, adresu: V. S. Jokubynas, 7022 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Gyvena ir gyvens dar daug kitų lietuviškų sąjūdu, jei ne visą šimtą metų, tai arti to, — jei nepamiršime, kad mes, palengvinti su jais dar jaunuoliai ir vaikai, turime padėti jiems jų asmeniškai laime ir mūsų tautos garbei.

Mačiau juos Detrote

Pamenu, kada buvo pakviestas Ciurlionio ansamblis dainuoti New Yorke "Carnegie" salėje, kur praeina visi pasauliniai dainininkai ir muzikai, koncerte nedalyvavau. Nepatiko rengėjai ir netikėjau, kad tas choras buvo to vertas. Maniau, kad norima tik pasipelnyti.

New Yorke išleidau į koncertą savo moterį ir prašiau gerai tēmyti ir man pasakyti, kaip jai patiks ir kaip kiti Amerikos lietuviai vertins tą koncertą.

Iš savo žmonos papasakojimo nebuvau patenkintas. Ji man papasakojo, kad ir kitiems Amerikos lietuviams nepadarė didelio įspūdžio, kad Amerikos lietuvių choras irgi dainuodavo tas pačias dainas.

Suradau laikraštyje, kad Ciurlionio ansamblis dainuos Detrote. Lankiausi Chicagoje, kur turėjau reikalų susipažinti ir atliankyti senuosius lietuvius. Grįždamas pakeliui užsukau į Detroitą. Prieš koncertą susitikau su vienu jaunuoliu, kurio tėvas ir jo šeima buvome artimi pažįstami ir veikdavome kartu jaunystės laikais.

Nuėjus į salę buvo malonu matyti Lietuvos inteligentiją, kuri darė malonų įspūdį ir jaučiausi lyg patekęs į Lietuvą. Jau iš publikos supratau, kad jie laukia didelio įvykio. Atsidarius scenai apsirodė didelis ir gražiai susigrupavęs choras, beveik vieno amžiaus jaunimas, pilnoje sveikatoje ir energijoje, praskambėti savo lietuviškais balsais svetimoje šalyje. Tai Ciurlionio ansamblis.

Apie choro dainavimą jokių pastabų negaliu duoti, tik noriu pasidžiaugti nekuriomis ypatybėmis. Man patiko dirigavimas. Choro solistai geri, tik mane ževėjo Stempužienė, todėl, kad tokių balsų retenybė, ir todėl daugiau jį vertinu. Patiko man vienas bosas. Jis stovėjo viršutinėje eilėje, antras nuo galo. Jeigu tokiu balsu būtų nors šeši, tai negalėtumėm jo girdėti

atskirai. Nesitikėjau, kad kanklės sudarytų tokia sklandžią ir ritmišką muziką. Labai žingeidus skambesys. Didelė garbė mokytojai ir pildytojams. Man labai patiko vyrų choras. Tą patį išsireiškė ir vienas senas Amerikos lietuvis. Taipgi galima pasidžiaugti kompozicija "Partizanų daina", kurią sudarino Amerikoje gimę jaunuoliai šimutis.

Daugiausiai mane nustebino šokėjai. Daug teko matyti mažomis grupėmis šokant tą patį, bet nemačiau taip gražiai šokant ir prasilenkiant vieni pro kitus be mažiausiu kliūčių. Jų pasirodymas televizijoje būtų vertas 10 tūkstančių dol.

Ciurlionio ansamblio koncertą įsirašiau į savo gyvenimo istoriją trečiuoju įvykiu. Pirmas, tai 1929 lankymasis Lietuvoje. Tada teko matyti du didelių chorų Kaune ir Klaipėdoje. Antiras, tai "Atžalyno" vaidinimas Bostone (ne tiek svarbus). Trečias Ciurlionio ansamblio koncertas Detrote.

Prisibijau, kad mums netektų trumpai pasidžiaugti ansambliu, kaip ir buvo su laisva Lietuva. Ar jums netenka pagaltoti, kad tie žmonės pavargę? Dabar, kada jie jauni, kupini meilės savo tėvynei ir pasitikėjimu, kad jie vėl sugrįš. Bet uždarus imigracijai duris, gali atsitikti taip, kaip mums seniams Amerikos lietuviams atsitiko. 1913 metais mes vaidinome lengvą operą "Normandijos Varpai". Vaidinome Basanavičiaus ir Yčo garbei, svečiams iš Lietuvos. Basanavičius mums sveikino po vaidinimo ir džiaugėsi. Jis man pasakė: "Jūs, vaikai, padarėte didelį ir ir gražų darbą. Dar pas mus tokie vaidinimai neįmanoma".

Taigi, kol dar jauni stenkites duoti daugiau koncertų ir palaikyti nors mažą grupę iki sugrįšim!

Aš tai jau žinau kur grįšiu...

K. B. Kraučūnas

FOR A BETTER AMERICA—RE-ELECT

An Independent Thinker...

An American Statesman...

A World Diplomat...

CONGRESSMAN

FRANCES P.

BOLTON

Election Tuesday, November 2, 1954

For Representative to Congress (22nd District)

FRANCES P. BOLTON

REPUBLICAN

Bolton for Congress Comm., F. N. Horn, Secy. 3088 Mayfield Rd., Cleveland Heights 18

IŠRINKIT

IŠRINKIT

JUDGE

WALTER T.

KINDER

JUDGE OF THE PROBATE COURT

Terminas prasidantis Vasario 8, 1955

Bendri rinkimai antradienį, lapkričio 2, 1954

Jūs taip pat galite baigti skalbimo vargus.

su moderniu... švairiu... be liepsnos

ELEKTRINIŲ DŽIOVINTUVŲ

Niekas taip pilnai nepašalina skalbimo dienos senoviską darbą ir vargą, kaip modernus, ekonomiškas Elektrinis Drabužių Džiovinimas. Greitas, be liepsnos, ir visiškai automatizkas, Elektrinis Džiovinimas padaro drabužių džiovinimą mažą darbą, su švelniu, lygiu karščiū, kuris yra 100% švarus. Priklaustant nuo jūsų noro, drabužiai išeina šviesūs ir minkšti, paruošti padėti, ar truputį drėgni lengvam lyginimui.

Trys prieš vieną visos valstybės šeiminių mėgiamiausias, Elektrinis Džiovinimas perkant kainuoja mažiau, kaip kiti visiškai automatinės rūšies, įskaitant jungimą. Taip! Jūs taip pat galite pašalinti skalbimo vargus šiandien su moderniu, patikimu Elektriniu Džiovinimu.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

U. S. Senatorius Thomas A. Burke yra šių asmenų pusėje

FOR U. S. SENATOR

X | THOMAS A. BURKE

1. ŠEIMININKĖS...

Sen. Burke pravedė įstatymo pakeitimą sumažinantį namų ruošos reikmenų taksus 10 procentų. Jis norėjo visiškai panaikinti taksus už šaldytuvus, pečius, drabužių džiovinimus ir lygintuvus.

2. DARBININKO...

Sen. Burke balsavo už pakėlimą atleidimo nuo individualinių algos taksų iš \$600 iki \$700 ir už augstesnius bedarbių išmokėjimus.

3. PIRKĖJO...

Sen. Burke priešinosi Hinshaw Gas įstatymui, kuris nutraukė valdžios reguliavimą transporto, vežiojančio gasą valstybės ribose. Burke įspėjo, kad įstatymas kainuos Ohio pirkėjams "milijonus dolerių".

"Aš tikrai tvirtinu ir remiu nemažą taksų mumušimą darbininkams, kurie labiausiai to reikalingi, ir jaučiu, kad taksų sumažinimas darbininkui daugiau sustiprins mūsų nepergeriausia ekonomiją, negu bet kas kitas". (Senatorius Burke).

EXPERIENCED

CAPABLE

ELECT...

X

JOHN J. MAHON

JUDGE OF COMMON PLEAS COURT

• 35 Years of Practical Law Experience.

• 22 Years of Trial Work in County Prosecutor's Office.

ENERGETIC

IMPARTIAL

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

VYSKUPAS ISSISOKO

Kartu su kitais smerkiančiais senatorių McCarthy šios vasaros pradžioje plačiai spaudoje pasireiškė ir vienas Chicagos katalikų vyskupas Bernard J. Sheil. Kadangi McCarthy yra katalikas, o katalikų spauda palaiko senatorių jo veikloje, tai kataliko vyskupo išėjimas prieš McCarthy jo priešininkams iš raudonosios pusės buvo kaip taukų užpylimas į ugnį.

Prieš mėnesį laiko, be jokių viešų išvadų, vysk. Sheil pasiskelbė rezignavęs iš Katalikų Jaunimo Organizacijos vadovybės. Spėjama, kad jį prie to privadė visuotinis katalikų pasipriešinimas jo išsišokimui, stojant raudoniesiems į talką senatorių McCarthy kompromituoti.

Nesant kaip kitaip atitaisyti išsišokimo, vysk. Sheil pasiryžo "paukoti visą savo galimą laiką kovai prieš tiraniją, kurią reprezentuoja tarptautinis komunizmas..."

Cia, tame pareiškime, nedaug logikos, bet taip po rezignacijos pareiškė.

DESIMTS BILIONŲ STALINO "NURAMINIMUI"

Senato vidaus saugumo komisija, kuriai vadovauja senatorius Jenner, giliau tyrinėdama to išgarsėjusio žydo Harry Dexter White komunistinę veiklą, surado, kaip jis dėjo pastangas duoti Stalinui 10 bilionų paskolos, "įrodymui Amerikos geru noru", kad Stalinas tikėtų, jog Amerika nenori ateityje panaudoti Vokietijos prieš Rusiją. Morgenthau siūlė Rooseveltui tą paskolą užgirti, bet laimė, ne-spėta.

Tas White, paskutinėmis Roosevelt prezidentavimo dienomis buvo augštoje pozicijoje U. S. izdo departamente, kai izdo sekretorium buvo Henry Morgenthau, taip pat žydas. Jie du sudarė projektą karui baigiantis, Vokietiją sunaikinti, paverčiant ją nepavojinga žemės ūkio valstybe.

White karo eigoje sovietams išrūpino Amerikos doleriams spausdinti klėses. Ir bolševikai prisipašdino šimtus milijonų vertės Amerikos okupacinių dolerių, už kuriuos vėliau Amerika turėjo atsiskaityti. Jei Kremlius būtų spėjęs gauti tuos 10 bilionų dolerių "paskolos", būtų parodęs ką su tokia suma dolerių galima padaryti.

Paskiausia įtartas Trumanas skyrė to White į atsakingą UN poziciją, kai buvo įspėtas, kad White dirba Sovietų naudai. Trumanas aiškinosi, kad jį augštines, jog galėtų sekti jo tolesnius žygius.

Sovietai paprastai tokius iš-

davikus greitomis sušaudė. Amerikos prezidentai juos augština. Kai senatorius McCarthy prieš porą metų ėmėsi tardyti Amerikos tarnautojų komunistinę veiklą UN, tas White, pajutęs, kad karšta, nusižudė.

KAIP SUDAROMA OPINIJA AMERIKOJE

Štai kokiomis pastangomis komunistai ir jų bičiuliai profesoriai Amerikos universitetuose ir kolegijose dirba sudarymui viešos opinijos, kad būtų pripažinta komunistinės Kinijos vyriausybė ir ji priimta į UN narius.

Studentų grupėms siūloma diskutuoti tokį klausimą:

"NUTARTA: Kad Amerikos vyriausybė pripažintų Kinijos vyriausybę, užmegstų su ja diplomatinius ryšius ir kad sutiktų ją priimti į UN".

Komunistinės Kinijos darbuotojams svarbu tik gauti studentų grupės tokią rezoliuciją diskutuoti. Viena pusė gali ją neigti ir priešintis Kinijos pripažinimui, bet kita, paruošta tą siūlymą ginti ir propaguoti visticie pasieks savo, nors ir nebus nutarta tokią rezoliuciją priimti. Jų tikslas yra pasiekti daugiau ir daugiau studentų, kurie laikosi nuošaliai ir apie tai negalvoja.

Pora Ohio kolegijų jau viešai paskelbė neileis tokio klausimo studentams diskutuoti. Katalikiškų kolegijų ir universitetų sąjunga visoje Amerikoje taip pat paskelbė savo studentas įspėjimą neileisti to klausimo į savo tarpą.

Tuo tarpu komunistinė Kinija ruošiasi Formozos kinų nacionalistų užpuolimui, kaip praneša slaptoji Britų žinyba iš Azijos. Amerikos politika dėl Formozos, yra "žingsnis pirmyn, du atgal".

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

**The
Cleveland
Trust Company**
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

ISRINKIT

**B. BILL MURAD
JUDGE JUVENILE COURT**

Jaunimo, valsciaus, valdžios, patriotiškų organizacijų vadovas. Aktyvus veteranų organizacijose.

Be partinių sąrašų

Telefonu PR 1-3998

VETERANŲ
MOKYTOJŲ
TEISININKŲ
AUTORIŲ

SKAUTAI

NAUJAS SKAUTŲ VADEIVA

LSB Vyriausiasis Skautininkas, pskn. T. Naginioniui atsištatydinus, JAV — 1-jo Rajono Vadeiva paskyrė sktn. A. Matonį. Naujasis Vadeiva, mūsų skautams pažįstamas dar iš laisvosios Tėvynės laikų skautavimo. Savo pareigas pradėjo eiti nuo spalio 12 d. Jo adresas: 65 So. Leonard St., Waterbury, Conn.

REIKIA NUOLATINĖS STOVYKLAVIETĖS

Šią vasarą nepaprastu pasise-

kimu praėjo RAMBYNO stovykla, kurioje skaitlingai dalyvavo Atlanto pakraščio lietuviai skautai-tės. Teko patirti, kad skautų vadų tarpe kilo mintis visiems pasiektiame tos srities vietoje įsigyti nuosavą stovyklavietę. Pastaruoju metu dairiamasi tinkamo sklypo. Turima pradžiai ir lėšų, kurias paskui sutels kiekvienos vietovės skautės ir skautai savo apylinkėje.

Spalio 10 savaitgalį RAMBYNO stovyklos buvę vadovai-vės iš Bostono, New Yorko, Elizabeth ir Hartfordo turėjo malonų susitikimą pas buv. tos stovyklos viršininką pskn. A. Ban-

vičių, Dorchesterėje, Mass. Jų buvo suskridę apie 20, pasidalino dar vis tebegyvenamais RAMBYNO laikų įspūdžiais, matė stovyklos vaizdus ir filmą.

SKAUTŲ VYČIŲ OKTETAS DAINUOJA

Po gražių vasaros stovyklinių dienų bei laužų ir vėl pradėjo dainuoti New Yorko skautų vyčių oktetas. Jis stropiai dirba su muz. Al. Mrozinskiu. Oktetė dainuoja: Alf. Ilgutis, M. Ilgūnas, J. Lapurka, Vyt. Gobušas, R. Kezys, Vyt. Alksninis, G. Rajeckas ir L. Ralys.

Spalio 10 d. šis oktetas su keliomis dainomis dalyvavo pir-

mojo Lietuvos kariuomenės kapeliono kan. J. Meškausko 40 m. kunigystės sukakties pagerbime.

Oktetas taip pat dainuos N. Y. skautų linksmavakaryje spalio 23 d., Angelių Karalienės parapijos salėje.

CHICAGISKES SKAUTŲ ZINELES

Jūrų skautų gretos Chicagoje vis auga. Pastaruoju metu planuojama suburti dar vieną jūrų skautų laivą. Džiugu, kad didėja lietuviškos jūrinės idėjos entuziastų gretos.

PALAIKYKIT CLEVELANDŲ FIZIŠKAI SVEIKĄ DIDESNEI PRAMONEI... DAUGIAU DARBŲ

Vote FOR 17 Vital Issues

General Election — TUESDAY, NOV. 2

X | FOR County Office Building

Būtinai reikalingo sumažinti County Courthouse susigrūdimą.

X | FOR 13 City Bond Issues

Būtinai reikalingų išpildyti svarbus dabartinius reikalavimus ir palaikyti atėtos lygi.

X | FOR City Charter Amendment

Būtinai reikalingo dabartinės išlaidoms

X | FOR City Levy

Būtinai reikalingo pagerinimo ir įrengimų programai.

X | FOR School Levies

Būtinai reikalingų dabartinės veiklos išlaidoms ir statybos reikalams per sekančius dvejus metus.

THE CLEVELAND CHAMBER OF COMMERCE

Serving Cleveland Since 1848

VOTE REPUBLICAN! NOVEMBER 2ND

Let's Back President Eisenhower

HERE'S WHY!

Baigė karą Korėjoje
Visiems sumažino taksus
Sumažino valdžios išlaidas
Pakėlė Socialinę Apdraudą
Sutramdė komunistus krašte
Sutiko dėl Šv. Lauryno jūros kelio

ELECT GEORGE H. BENDER

TO THE UNITED STATES SENATE

JAMES A. RHODES for Governor

Vote for these Republican Candidates:

FOR STATE OFFICES

For Governor: James A. Rhodes
For Lieutenant Governor: John W. Brown
For Secretary of State: Ted W. Brown
For Treasurer of State: Roger W. Tracy
For Attorney General: C. William O'Neill
For United States Senator: George H. Bender

FOR STATE SENATOR

(6 to be elected)

John F. Choffey John M. Manos
John A. Corlett Edward H. Rogers
Harry E. Davis George V. Woodling

FOR STATE REPRESENTATIVE

(17 to be elected)

Wallace J. Baker, Jr. Richard H. MacCutcheon
James J. Barton Francis V. May
Leonard J. Bartunek Roy F. McMahon
Wilbur H. Brewer Meta E. Pavlik
Edwin F. Brush E. M. Rose
John Crisafi Kenneth W. Thornton
Molly B. Laffer Robert E. Warren
Daniel Link Walter W. Wood
L. L. Yancey

FOR CONGRESS

20th District: John H. Ferguson
21st District: Francis E. Young
22nd District: Frances P. Bolton
23rd District: William E. Minshall, Jr.

FOR COUNTY OFFICES

For County Commissioner: William J. Kraus
For County Auditor: Charles P. Masterson

VOTE REPUBLICAN Tuesday, November 2ND

Cuyahoga County Republican Organization
A. L. DeMolibus
Chmn. Exec. Com.

ELECT
GEORGE V. WOODLING

An Able Legislator

X | **GEORGE V. WOODLING**

STATE SENATOR

REPUBLICAN TICKET • MAY 4, 1954

Advokatas
Išbandytas teisininkas
Žino ką reiškia dirbti savo rankomis
Gabus savo profesijoj

Endorsed by
• Citizens League
• Cleveland Press
• Cleveland News
• Cleveland Plain Dealer

Jis reikalauja...

• Praktiškos tėvų-vaikų programos, maitinimosi jaunųjų palaiduma.
• Tvarkingos ekonomijos ir balansuoto biudžeto.
• Praplėsti bandymus įnekti gerėjančių būdų protinių ligonių gydymui.
• Sumažinti nelaimės gerėjančias ir saugančias kėlėlas.

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 24

Redaguoja: L. Griškelytė, Vyt. Kavolis ir R. Mieželis.

Red. adresas: Mr. Vyt. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 24

Savęs bejieškant

Gana Santarai skambinti deklaracijų varpais! Iš visų organizacijų, ilgos ir iškilmingos deklaracijos Santarai mažiausia dera. Deklaracijos — stiprybė ty organizacijų, kurios už savę turi ilgą istoriją. Santara gi naujutėlė. Jos neapsunkina praeties hipotekos; joje buriasi žmonės, kurių tėvai vieni prieš kitus kažkada rengė mirtinai rimtus perversmus, muše nuo galvų kepures ir kurie dar šiandien, užmiršę netgi tremtinių solidarumą, kovoja ne su savo priešais, o su saviškiais, kartais už algą. Jeigu už tėvų nuodėmės baudžiama iki trečiosios ir ketvirtosios kartos, tai, matyti, arba tos tėvų nuodėmės nebuvo tikrų tikrosios tokios jau didelės, kad dėl jų dar šiandien būtų krauju plūstama, arba santariečiai yra nuo jų kuo nors atsipirkę, — nes nuo praeities, skaldžiusios tuos, kurie, nepasidavę internacionalams, tarnavo vien Lietuvai, santariečiai laisvi, kaip naujagimis nuo alkoholizmo.

Jei Santara yra šiandieniam studentui patraukli, tai dėl to, kad jį jai kūriny. Siekia jį, kaip žinomą, ne perduoti kurį nors seną, organizacinę tradiciją, bet surasti naują, ir tokių, kokių reikia. Argi, ranka ant širdies, galime didžiulius visomis savo organizacinėmis, kad ir korporacijų, tradicijomis? Vienos korporacijos juk gyvavo daugiausia alaus maikmu; ir jei ne višos juk tremtiniai atsivežtos, tai tegali būti su prasta kaip ženklas, kad Dievas dar nevisiškai mus apleidė. Kitos korporacijos varžydavo savo narių šventai neličiamas teises: vienos varu jį vadydamas jį tam tikras vietas, kurių lankymas tik tada paarnauja išganymui, kad jį jai eini savojo ilgesio ir troškulo vedamas; kitos, priešingai, neleidavo savo nariams eiti ten, kur jų širdis ir protas geidė. Kad kažkurios šitokios organizacijos tapo atsivežtos tremtin, ir joje netapo tolerantiškesnėmis, tepa rodo, jog Dievas ne tik mūsų neužmiršo, bet ir romėnų posakiu, jog ką jis nori nubausti, tam jis pirma begaline savo malone atima protą. Mes tegalime džiaugtis, kad šis svarbus organas tapo atimtas ne iš mūsų bičiulių — jaunų ir kūnų, ir dvaisia, — bet iš amžinųjų (tų amžinai nesubrestančių) jaunuolių, kurių ir jaunystė, ir dvaisia teisiškai aklu laikymusi tradicijų, kurias gyvenimas yra atmetęs.

Santara todėl yra patraukli, kad ji nenori niekuo kitu būti ir nieko kito perduoti, kaip tik jaunosios kartos balsą ir jos siekimus. Jinau mūsų mintimis ir praktiku sukurta; jinau instrumentas mūsų rankose; ir joje balsą teturi jaunas kraujas. Jei jisai sugedęs, sugedusi ir Santara — nes jinau vienintelis dalykas (išskyrus studentų sąjungą, kuri įsikūnijo kaip santariečio idėja), kuri Amerikoje patys susikūrė. Jaunimas t i k r a i gyvena tomis idėjomis, kaip ir Santara: nes kur jis gaus laisvai reikštis, ten — nesvarbu, kas jis bebūtų — jis pasako tą patį, ko organizaciškai siekia ir Santara. Mes turim daug pagarbos ir meilės tai vyresnei kartai, kuri dirba; tačiau dinozaurams, kurie dėl savo vaikščioko egoizmo ir tradicijų, kurios darbu kludė, užstoja kelią einantiems atviromis akimis su gyvenimu, mes teturime tik savo gilaus liūdesio kupinas maldas. Ir tam tikrą kiekį istorinio smalsumo: juk aplink mus gyvasai muziejus, kas jau tikrai ir

nebeatšaukiamai yra mirę.

Jei aš esu santarietis, tai nebūtinai dėl to, kad jinau, kaip organizacija, išreikštų visa, kuo aš tikiu. Jei ji tai išreikštų, ji tuo pačiu taptų svetima kitam, kitaip manančiam, ir organizacijos nebūtų. Todėl ir pasisakau prieš deklaracijas. Jos, mano manymu, yra sustingimo pergalė prieš įsėjimą, dvasinių tingumo prieš budrumą, mirties prieš gyvenimą. Kiekviena deklaracija yra uniforma, kurią bandoma primesti organizacijos nariams. Santarai tokia — bet kokia — uniforma turi likti svetimai. Ji turėjo visuomenę supažindinti su savo tikslais; tačiau tenepavirsta tai amžinų supažindinimų rutina. Santaros dorybė yra ta, kad joje kiekvienas gali surasti tai, ko jįsai įsėko. Šią dorybę gina du garai: laisvė kiekvienam domėtis tuo, kuo jis nori; ir draugai, kurie savo interesus supras, jų ne laikys nuodėme — net ir tada, jei jie būtų "ne tokie, kaip višų", — ir juos įvertins. Santariečiai yra pribrendę ir pakankamai inteligentiškai laisvei ir įvairumui. Jie neatrenka žmonių pagal jų pažiūras į išrinktuosius ir pasmerktuosius, ir todėl kiekviena pažiūra (išskyrus tą, kuri kitus skirsto į išrinktuosius ir pasmerktuosius) tarp santariečių suras idėjos, kovos ir gyvenimo draugų. Niekam žmogiskam Santara nesvetima, nes visai tai yra dėmesio, meilės ir apgynimo nuo grubių rankų ir šaltų širdžių "globos", kuri ne viegą savo dogmatiškumą jau pakirtę.

Jeigu teisingai prisimenu šv. Raštą, vienur tenai pasakyta: "Kas ne su manim, tas prieš mane", o kitur — "Kas ne prieš mus, tas su mumis". Yra tad du keliai. Vieni, kaip žinome, yra jau aiškiai apsisprendę už pirmąjį. Mums yra palikęs antras kelią, kuriuo einant, netaikant kitaip manančių nei nuodėmingais, nei nemoraliais, bet eini drauge, nes žinai, kad jis savo tikslą tiek pat nuosirdžiai brangina, kiek ir tu savąjį.

B. M.

Pora pastabų

Menas, kurį šios dienos menininkas, kuria, yra graibstantis, tačiau ne (arba ne vien) negatyvus. Nenurodo jis, tiesa, atsakymų, o tik elementus, iš kurių šie atsakymai patys kada nors nejučiomis išplauks. Tačiau jeigu menas kakofonikas ir neįsprendžiamas, tai dėl to, kad ne kitoks ir jį iššaukęs gyvenimas. Modernus menas siekia vertybių, kurios atlieptų modernų gyvenimą. Jei atliepia jis problema, kuri nėra išspręsta nei žmogiškai, nei bendruomeniškai, nei filosofškai, tai sunku tikėtis, kad jis pajėgtų ją išspręsti ir meniškai. Reikšminga tačia ne tai, kad menas neduoda išrįstų sprendimų. Jų niekas neduoda, išskyrus tuos, kurie siūlo receptus, jau per skausmus pradžiusius savo naivų nepakankumą, kaip komunistai ir kai kas mūsų pačių tarpe. Ir vieni, ir kiti kenčia ta "compulsive quest for certainty", vyraujančią sovietų filosofijoje ir moksle. (ETC, Spr. 1954, p. 187), kuris ir pas nelaiminguosius tremties lietuvius yra tapęs psichiatrine epidemija.

Kur kas svarbiau, kad menas būtų sprendimų, tų modernų gyvenimą pilnai atitinkančių ver-

tybių įsėko. Ir tai vieninteliu galimu keliu: leisdamas laisvai kūrybinei vaizduotei kombinuoti ir rekombinuoti gyvenimo elementus (gyvenimui, žinia, priklauso ir sapnai). Niekito, kaip tik šį "trial and error" metodą atrasti save gali moderniam žmogui pasiflyti ir mokslas, ir menas, ir filosofija. Kas siūlo daugiau, ne visiškai mandagiai tarant, meluoja. Ir kadangi šis menas, kurį taip bar galvon suaugę piliečiai, nemeluoja, kadangi jis ten pat klaidžioja ir to paties įsėko, kaip ir mes — jį primame su džiaugsmu, nes nors ir negražus jis būtų, bet užtat reikšmingas.

Tremties menas yra jautrus išskeltosioms problemoms. Ne mažiau kaip menas neišskeltas. Tačiau tremties visuomenė dar bailesnė savo žaidimų palietimo, nes jos žaidžios ir yra gilesnės. Todėl prieš modernųjį meną čia dar labiau sukiama. "Daugiau Valčiūno, daugiau Šabaniausko, daugiau tautinių šokių ir liaudies dainų, o jeigu jau prireikia tarptautinės kultūros, tai tebūnie Liberace" — yra, atrodo, višas artistiškas "kūrybinis" mūsų visuomenės atsakymas į žmogiškai ir lietuviškai jautrias mūsų amžiaus problemas.

Kad ir kiek šie receptai būtų tinkami, kaip ramina kompresai romantiskam praetis pasilgimui, kad ir kiek jie patrauktų net ir pasyvesnio reagavimo būdo amžinuosius jaunuolius: negali jie neatbaidyti ir neatstumti visų pirma nuo lietuviško meno ir po to išvis nuo lietuviško gyvenimo kaip tik tas įsėkas, kurioms priklauso tyti mūsų kultūros ugdymo darbą — ir kurios yra pajėgios tam darbui. Kai lietuviškas menas viešai pateikiamas, beveik visada jis perduodamas stačiai išsištentai primityvia forma. Iš to padaryti išvada, kad lietuviškas menas — primityvus menas ne taip jau sunku. Ypač tiems, kurie dar nepamokę, jog mūsų tauta turi tiek pat didžiųjų kūrybos jėgų, kiek ir bet kita, bet ryžtingiau už kitas jas ignoruoja. Šitokia išvada atstums tuos, kuriems menas yra svarbus — kurie kūrybingai reaguoja į modernųjį chaosą po saule — gi šių pasitraukimu mūsų visuomenė grims vis giliau į ramiančių, bet negydančių (ir negudrinančių!) kompresų mau-

rus.

Teleidžia visuomenė laisvai kurti tiems, kurie šia pagunda yra užsikrėtę. Tebando ji juos suprasti, kiek pajėga jinau atsikurti nuo savų išgyvenimų ir problemų. Tegu susitaiko ji su ego skausmu, pamachiui menininko interpretacijoje savojo pasaulio veidą. Menininko užduotis yra giedoti, kaip lakštingalai, tai, kuo jisai virpa. Visuomenė, šalia kitų darbų, kuriems ji nepajėgi, yra priėmusi ir kritiko vaidmenį. Tremtyje tačiau iš visuomenės ne tiek kritikos pasigendame, — kad ir esame išsiilę bent vidutiniškai profesionalios kritikos, — kiek nuosirdumo nuosirdžiam siekimui.

Kaip tik tame įsėjime, tame laisvame vaizdote ir minties žaisme vyksta vienintelė kova dėl ateities, kurią civilizuo-tas žmogus gali tikėtis laimėti. Dėl ateities tiek lietuviškajai kultūrai, tiek žmonijai, kuriai "protiengsnės priemonės" nepa-dejo. Menininkas įsėko to paties, ko pilietis ilgisi. Kadangi jo įsėjimas aktyvesnis, jo tonas labiau kanpinantis. Bet, anot vieno kiekvienam krikščioniui žinomo ir visiškai rimto autoriteto, įsėkokite ir bus

Mes sugrįšim...

JONAS RIMASAUŠKAS

Bolševikų - komunistų akcija, traukianti mūsų visuomeninį, politinį ir ekonominį gyvenimą, ejo dviem keliais: bolševikų išbandytų sovietizacijos metodų taikymu ir teroru. Sovietizacijai buvom atsparūs: per dvidešimt nepriklausomo gyvenimo metų išauginta jaunoji karta ir visų sričių pasiekti laimėjimai bendro ir išaugo ryškioje vakarų Europos kultūros ir civilizacijos įtakoje. Rusiškas-slaviškas bolševizmas buvo ypač svetimas savo dviasia ir mums nesuprantamu gyvenimo būdo; naikinančių žmogaus darbų ir protu sukur-tas vertybes ir patį jų kūrėją.

Šių vertybių naikinimo pavojų pirmoji ar tik nebus pajutusi Lietuvos universitetų ir kitų augstųjų mokyklų studentija. Jeigu vyresniųjų tarpe neretai buvo jaučiamas tam tikras iš-gąstis, abejingumas ar net bandymas prisitaikyti prie naujųjų sąlygų ir aplinkybių, studentijoje pradėjo formotis pirmieji rezistencinės kovos reiškiniai, nukreipti prieš krašto okupantus — bolševikus.

Šia proga ir norėsiu stabtelėti ties paskirais tos kovos etapais, susijusiais su mūsų Alma Mater vardu ir tradicijomis.

Tenka pastebėti, kad sovietų okupacija mūsų studentiją užtikino besiskirstančią iš universitetų ir mokyklų atostogoms. Tiesa, ji dabar su visa tauta ypat-ingai skaudžiai išgyveno nepri-

jums duota. Ne tie mūsų menininkų, kurie įsėko, kad ir nerasdami, laikytini mūsų kovos dezertirais, o priešingai, kurie kartoja.

Lietuviškojo šių dienų meno užduotis yra įsėkoti didmies-tiškajai lietuvių kultūrai reikalingų sintezų. Iš vienos pusės jis reaguoja į mus supančią didmiesčio tikrovę, iš kitos pusės jo yra ne atsiktinis, bet savitai lietuviškas reagavimo būdas. Jo savitumo šaltinis palieka istori-nę mūsų tautos kūryba: liaudies menas ir mūsų individualiosios kūrybos tradicija. Čia šaknis turėdamas, šiandieninis kūrėjas bus pajėgus originalumui. Jis pajėgs ne tik atliepti didmiesčio šauksmą taip, kaip jo dalyvis jį atliepia, bet turės ir originalų būdą įforminti savo išgyveni-mui.

Meninė sintezė išplaukia iš skirtingų elementų sandaros, kai nei vienas iš jų nepasiduoda kitam arba su kitu mechaniškai nesutampa. Neturi tad ir lietuviška kultūra — vienas iš šių elementų — pasiduoti didmiesčiui. Lietuviškas menininkas at-sieks žmogiškai reikšmingų sprendimų, reagudamas į didmiesčių tuo savarankiu stiliumi ir pojūčiu, kurį jam duos įsiso-tinimas lietuviškos kūrybos dvasia. Rodos, galima tikėtis, jog toksai reagavimo būdas, samon-ingas savo lietuviškumui ir sa-vo žmogiškumui, būtų pajėgus išugdyti ir būdingą lietuvišką meno stilių Amerikoje. Tačiau tam tikslui reikėtų daugiau intymaus bendradarbiavimo tarp čia esančių lietuvių menininkų, ypač priaugusiųjų — kurių, priešingai pranašavimams, vis-dėlto atsiranda, ir rimtų.

Šis bendras žygis, pagrįstas individualiu įsėjimu, lietuviškos kultūrinės tradicijos dvasioje ir gali būti vienas iš tik-rųjų kelių į didžiojo vertybių klausimo išsprendimą, su ku-riu grūmiasi ne tik menas, bet autoriteto, įsėkokite ir bus

klausomybės netekimo faktą, tačiau kuriam laikui jos atitru-kimas nuo miestų (pirmųjų so-vietinio ir teroro centrų) leido joje subręsti nuotaikoms, vėliau turėjusioms milžiniškos įtakos visus krašto gyventojus ir 1941 metų birželio mėnesio 22 dienos sukilimo įvykius.

Lietuvos visuomeninio ir kul-tūrinio gyvenimo sugriovimas ir tolimesnis slopinimas buvo vie-nas iš pirmiausių okupantų už-davinių. Jų dėmesys nukrypstą ir į studentiją. Pirmiau negu komunistų buvo likviduotos vi-sos Lietuvoje veikusios politi-nės, karinės ar kultūrinės orga-nizacijos, buvo uždaryti visi studentų organizaciniai vienetai: atstovybės ir korporacijos. Komunistai jautė, kad lietuviš-koji studentija bus vienu kie-čiausiu branduoliu bolševikinei propagandai ir melui perkrim-sinti.

1940 m. liepos mėn. 14-15 die-nomis okupantai bando Lietuvoje praveisti vadinamuosius "liau-dies seimo" rinkimus. Savaite anksčiau komunistų politinės po-litijos įvykdyti Lietuvos kultū-rininkų, visuomenininkų ir po-litikų areštai turėjo tikslą su-silpninti eventualią opoziciją, kad ši nedrįstų pasipriešinti okupantų planams. Bet studen-tija nepabūgsta. Jau "liaudies seimo" rinkimų išvakarėse eilė-ję Lietuvos miestų ir miestelių (Vilnius, Kaunas, Šiauliai, Pane-vėžys, Obeliai, Garliava, Duse-tos) pasirodo šimtai įvairiausio turinio atsisaukimų ir raginimų, kad krašto gyventojai neklausy-

tų bolševikų ir nedalyvautų klasinguose, svetimųjų primes-tuose, rinkimuose. Pasirodė ir didesni plakatai su šūkiais: "Ša-lin sovietiški okupantai!", "Lauk iš Lietuvos teritorijos Stalino bernai!", "Nei vieno balso Sta-lino bernams!" ir t.t. Nepaslap-tis, kad daugelio tokių ir kito-kių šūkių autoriais buvo studen-tai.

Sąryšyje su "liaudies seimo" rinkimo ir vėlyvesniais įvykiais visagalė NKVD izoliuoja jau už-darytų studentų organizacijų vadovybes narius: stud. med. J. S. — "Sudavijos" pirm., stud. med. J. K. — Studentų atstovy-bės pirm., stud. med. V. R. — "Ramovės" korporacijos pirm., stud. J. E. — "Neolituanijos" korp. pirm., stud. inž. J. G. — "Plienų" korp. pirm. ir eilę kitų.

Kaip ir visuomet, bet kurios didesnės okupantų pastangos už-gniauzti krašte didėjančią pasi-priešinimą okupantams, išsau-kia platesnę reakciją gyventojų sluogsnuose. Ji sustiprėjo ir studentijoje. 1940 metų rugsėjo — spalio mėnesiuose, akademi-niam jaunimui grįžus į univer-

sitetus, pradeda formotis pa-skiri rezistenciniai vienetai, ku-rių tikslas — organizuotas pasi-priešinimas okupantams. Pami-nėtini 1940 metų lapkričio mėn. 2 dienos įvykiai Kaune. Tai bu-vo Vėlinių vakaras. Prieš griež-tą ir pakartotiną komunistų įsėjimą ir grąšinimus Kauno kapinės susiburia tūkstantinės minios. Vyraujantis elementas — universiteto studentai ir šiaip Kaupo moksleiviai. Prie žu-vusiųjų už Lietuvos laisvę karių kapų užsieda žvakės. Iš susi-rinkusių krūtininių išsiveržia jau giedoti uždraustų giesmių ir himno garsai. Tai gilus ir pras-mingas liudijimas, kad priešui nevergausim! Įnirtusi komuni-stų policija įsiveržia į kapines ir mėgina susirinkusius išskirsty-ti. Vykdomi suėmimai. Poros šimtų suimtųjų tarpe — virš 30 studentų. Jie tardomi ir kanki-nami. Dalis jų išlaisvino tik kitų metų birželyje.

Tuo pačiu laiku jungtinėmis jėgomis pasirodo vienas pirmųjų periodinių rezistencinių leid-i-nių "Laisvoji Lietuva". Visame (Perkelta į 6-tą pusl.)

IŠRINKIT
JOHN M. MANOS
STATE SENATOR

GERAI KVALIFIKUOTAS IR TURIS PRAKTIKOS

PATARNAUTI ŽMONĖMS

Tikrai viskas iš gero skonio

Stroh's alaus stiklinė su jūsų mėgiamiausiu maistu yra gero skonio suderinimas ir ki-tiems sunkus perversinis. Stroh's alus turi nepapiastai puikų skonį ir atsargų paruoši-mą, ateinantį tikrai iš 2000 laipsnių lieps-nos gaminimo. Joks kitas Amerikos alus ne-ra gamiamas šiuo būdu. Pirkite Stroh's alaus dėžę šiandien.

SKONIS
joks kitas alus negali
prilygtiAmerikos vienintelis
alus ugnim gamintas
2000 laipsnių.

Jums patiks

Stroh's
jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

CLEVELAND IR APYLINKĖSE

SPAUDOS MENESIO UZBAIGIMO VAKARAS

Lietuvės moters, spaudos veikejos pagerbimo vakaras, įvyks ta šį sekmadienį, spalio 31 d. 6 val. Lietuvių salėje.

Įėjimas 1, doleris. Biletai gaudami Dirvoje, Spaudos kioske, bei pas platintojus.

LIETUVOS MOTERS, SPAUDOS VEIKEJOS PAGERBIMAS, CLEVELANDE

Lietuvė moterį, spaudos veikeją ir kovotoją geriau pažinti, ją išryškinti ir pagerbti yra būsimos, spalio mėn. 31 d. minėjimo uždavinys.

Daugeliu mūsų yra įprasta vaizduotis lietuvių moterį, spaudos draudimo metu, kaip pirmąją vargo mokyklos simbolį. Tačiau mes dažnai užmirštame, kad ir visai mūsų grožinei literatūrai tas sunkus lietuvių tautos gyvenimo metas, yra davęs didelių kūrėjų. Taip Julijos Zemaitės raštai, Marijos Peškauskaitės kūryba yra tikroji lietuvių klasikinės literatūros pavyzdžiai. O kam negirdėta Lazdynų Peledos, ar Bitės Petkevičaitės vardai? Po jų seka ir visa eilė nepriklausomos Lietuvos rašytojų, kurių tarpe susilaikėme ir labai ryškų kūrėjų.

Minėjimo metu kalbės dr. M. Žilinskienė, meninę programą išpildys solistė Juzė Kristolaitytė bei aktorius Henrikas Kačinskis. Salę dekoruos dail. Žilinskis ir inž. Kersnauskas. Visi Clevelando lietuviai širdingai kviečiami būti šios gražios kultūrinės šventės dalyviais. A.

DR. S. T. TAMOŠAICIŲ IŠLEISTUVĖS

surengtos Tautinės Sąjungos skyriaus, praėjo jaukioji nuotakų. Dalyvavo apie 50 svečių. Išleistuvėms vadovavo K. S. Karpis.

Dr. S. T. Tamošaičius išlydint kalbėjo J. Brazauskas, S. Nasvytis, A. Mikulskis, Dr. Kazlauskas, Sofija Smetonienė, I. Samas, B. Gaidžiūnas, J. Smetona, A. Augustinavičienė, St. Barzdukas. Kalbėjusieji iškėlė Dr. S. Tamošaičio veiklos įnašą clevelandiečiams ir visiems Amerikos lietuviams. Pabaigoje kalbėjo ponis Tamošaitienė ir Dr. S. Tamošaitis. Jie padėkojo už jaukias išleistuves. Dr. S. Tamošaitis prisiminė darbo draugus, ragino nenuleisti rankų, stipriai įsitvirtinti ekonomikai, dirbti lietuvių ir Lietuvos garbei. Jam džiugu, kada jis mato dirbant nemažai naujų jėgų, kurios atsinešė europinę mokyklą. Pats Dr. S. T. Tamošaitis esąs vidury tarp europinės ir amerikiečių mokyklos. Jis mato, kad ir čia ir čia yra daug gero, tik tą gerą reikia pasisavinti ir dirbti.

Ta pačia proga Dr. S. Tamošaitis pažadėjo aktyviai įsijungti į Miami lietuvių veiklą. Ten dantų gydytojo praktika nebesivers, turės daugiau laiko. Pažadėjo ir su Clevelandu ryšių nenutraukti ir prie progos čia atsilankyti.

BALFŲ VAKARAS,

kuriame buvo pastatyta VI. Braziulio režisuota operetė "Consilium Facultatis" į Sv. Jurgio parapijos salę sutraukė per 400 svečių.

DAINAI SKIRTA SUEIGA

Sekmadienį, spalio 24 d., Clevelando Skautų Vietininkija turėjo lietuviškai dainai skirtą sueigą. Vietininkas piktin. R. Bajoraitis informavo vienetus ir skautus apie ateinančio rudens lauko darbus ir pasiruošimus.

BAIGIASI METINIS VAJUS

Spalio 31 dieną baigiasi visų trijų Balfų skyrių rengtas metinis vaju. Liko vos kelios dienos iki vajuos pabaigos, o dar daug kas nepaaukojo. Nežmiršk, jog Jūsų aukos laukia tūkstančiai pasilikusių lietuvių Europoje.

Tad nedelskite ir pasiskubinkite savo duoklę atiduoti. Užsukite į Dirvą ar Spaudos kioską ir ten įteikite. Galima ir paskirtiems Balfų inkėjams įteikti.

MAISTO IR NAMŲ PARODA

Clevelande įvyksta nuo lapkričio mėn. 14 d. iki 11 dienos Public Auditorium salėje.

Už įvairius kepinius: obuolinių pyragą, sviestinių pyragą, baltą duoną, vaikų gimtadienio pyragą dekoravimą bus duodamos dovanos, paskirtos Cleveland News ir East Ohio Gas Co.

TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 31 d. 11:30 val. Lietuvių salėje šaukiamas liuanistinės mokyklos tėvų susirinkimas.

DALYVAUJA PARODOJ

May Co. Auditorijoj vykstančioj Jay parodoj Nijolė Vedegetė-Palubinskienė išstatė tris paveikslus. Paroda tęsis iki lapkričio 3 d.

IDOMI JAUNIMO SPAUDOS AKADEMIJA

Pereitą sekmadienį įvyko kukli, bet idomi Clevelando lietuvių studentų suruošta jaunimo akademija. Ją pradėjo studentų pirm. Jonas Kazlauskas, supažindindamas visus su akademijos tikslu, vėliau sekė Arvydo Barzduko referatas apie spaudą.

visuomenę ir studentiją, kuriame iškelta eilė idomių minčių.

Meninę programėlę dalį sudarė graži Nijolės Palubinskienės deklamacija, vykę talentingos studentės Dalios Priokockytės savos kūrybos eilėraščiai (kas rodo daug žadančių ateitį!) ir Kęstučio Pažemėno paruoštas vaizdelis iš spaudos draudimo laiko, skaitytas S. Juodvalkytės, R. Stravinskaitės, K. Pažemėno, R. Minkūno ir V. Kamantė. Pranešinėjo Jonas Vyšniauskas.

Daug susidomėjimo kėlė iliustracinė spaudos parodėlė, sudaryta iš įvairių skyrių (kalbos, mokslo, meno, muzikos, istorijos ir t.t.), kur buvo galima pamatyti daug idomių eksponatų. Parodėles organizatorius buvo St. Barzdukas, padedamas eilės studentų.

Kartu minėjimo metu veikė Spaudos kioskas, kur buvo galima įsigyti įvairių knygų bei periodinės spaudos.

Kuklus meninis akademijos apipavidalinimas atliktas Algio Mulio ir jo talkininkų.

Bendrai, ši akademija buvo pavykusi, jaunimas įdėjo daug darbo ir pastangų, stengdamasis patraukti visuomenės dėmesį spaudos reikalui, tačiau visuomenė, kaip paprastai, mažai reagavo į tai ir gana kukliai atsilankė. Spauda, kuri šiandien nedraudžiama, pamažu imama užmiršti...

KONCERTUOJA PITTSBURGHE

N. Aukštuolienė, Julius Kazėnas ir V. Jurgelis spalio mėn. 31 d. koncertuoja Pittsburghe, Jaunųjų Lietuvių Radijo klubo vakare.

PARDUODAMAS VIENOS SEIMOS

8 kambarių namas, E. 82 St., tarp Superior ir Wade Park. Kaina prieinama.

P. J. KERSIS
MA 1-1773

Dr. Donald L. Kweder

OPTOMETRIST

praneša, kad atidarė akių tikrinimo kabinetą

7039 SUPERIOR AVE. ROOM 107

Priėmimo valandos nuo 10 iki 6 val. vakaro, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 1 val. Antradieniais ir ketvirtadieniais vakarais.

Telefonai: Ofise EX 1-3306, namuose EN 1-5299 (45)

Re-Elect

**JOHN J.
CARNEY**
County
Auditor

Endorsed by:

- DEMOCRATIC EXECUTIVE COMMITTEE OF CUYAHOGA COUNTY
- LEADING LABOR ORGANIZATIONS
- VETERAN, WORLD WAR 2

THE BEST QUALIFIED CANDIDATE

X JOHN J. CARNEY

ELECT

JOHN F. McCRONE
JUDGE JUVENILE COURT

Election November 2, 1954

NEOLITHUANAI LAUKIA SVEČIŲ

Clevelando neolithuanai savo korporacijos Neo-Lithuania metinę šventę švenčia lapkričio 6-7 d. d. į iškilmės laukiama atvykstant keliasdešimt svečių iš Chicago, New Yorko ir kitų artimesnių vietų.

Minėjimas vyks šia programa:

Lapkričio 6 d. 6 val. vak. Colonial Gardens salėje iškilmingas aktas, 8 val. ten pat tradicinis pobūvis.

Lapkričio 7 d. 10 val. Naujosios parapijos bažnyčioje pamaldos už žuvusius ir mirusius korporacijos narius, po to vykstama į mauzoliejų korporacijos Garbės Nario a. a. A. Smetonos pagerbti.

Meninėje programoje dainuojama, o taip pat pamaldų metu bažnyčioje gieda solistė Aldona Stempuženė.

Įėjimas su pakvietimais, kurie dar gaunami pas neolithuanus arba platintojus. Studentams ypatingos lengvatos, dėl kurių skambinti tel. RA 1-3592.

KORTAVIMO VAKARAS

rengiamas Dainos choro įvyksta lapkričio mėn. 6 d. 17905 Grovewood — S. Nemanio rezidencijoje. Įžanga 50 c. Dovanos prie kiekvieno staliuko. Pradžia 7 val.

PARDUODAMAS NAMAS

Geram stovyje vienos šeimos, 8 kambarių namas. Šaukti: EX-1-0969

PARDUODAMAS NAMAS

E. 120 ir St. Clair rajone 6 kambarių, 3 miegamųjų namas. Moderni, didelė virtuvė, gėso šildymas. Geras sklypas, 2 garažai. Įmokėti apie \$3000.

P. GIBBONS REALTY
UL 1-2328

KAMBARYS

Vienam vyrui išnuomojamas kambarys lietuvių šeimoje — 634 East 127 St.
telef.: UL 1-2596

DU KAMBARIAI

Vyrui ar moteriai išnuomojami du nedideli kambariai, virtuvė ir vonia. Atskiras įėjimas. Teirautis po 6 val. vak.
1221 E. 72 Place (iš Lockyear)

ELECT
JUDGE MERRICK
to
PROBATE COURT

X Frank J. Merrick

NAMAS

St. Clair—Eddy Rd.
rajone

\$2500 įmokėti F. H. A.

4 miegamieji, plytelių vonia, salonas, valgomasis, didelė virtuvė, daug patogumų. Pilnas rūšys, dušas. Geras gėso šildymas. 1½ garažo. Viskas gerai sutvarkyta. Parduodama tik už \$11,500. Susitarimui šaukti: EV 2-0148

MISHAGA REALTY

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaiviantieji gėrimai,

vynas ir šampanas

(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10,000
3% palūkanų.

PASKOLOS JŲSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.

5712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai
ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA
• SĀLDO vasarą • SĀLDO žiemą
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

NEW EXCLUSIVE RECORDING

BY

Liberty

Gaukite šią naują plokštelę atidarydami savo taupymo sąskaitą Society su \$25 ar daugiau... ar kai jūs pridėdat tą sumą prie dabartinės taupymo sąskaitos.

another
"Collector's Item"

Ši rėta 78 RPM plokštelė "HUMARESCUE" ir "THE BLUE DANUBE" yra gaunama tikrai Society... niekur kitur neparduodama.

MAIN OFFICE
127 Public Square
UPTOWN BRANCH
921 Huron Road
COLLINGSWOOD BRANCH
14707 St. Clair Avenue
HEIGHTS BRANCH
2245 Lee Road
KINSMAN BRANCH
14000 Kinman Road
LAKEWOOD BRANCH
14903 Detroit Avenue
MEMPHIS-TULSON BRANCH
5200 Memphis Avenue
SOUTH EUCLID BRANCH
4461 Mayfield Road
VAN AKEN BRANCH
20313 Van Aken Blvd.

NOW AT ANY OF OUR 9 CONVENIENT LOCATIONS

Society for Savings
IN THE CITY OF CLEVELAND
Founded 1899

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GANDZIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Piligrimų katekizmas

DR. MARIJA ŽILINSKIENE

Minut spaudos atgavimą kaip savaime atgyja atmintyje. Adomų Mickevičiaus nedidelis kūrinėlis "Lenkų piligrimų katekizmas" (vėliau pavadintas "Lenkų tautos ir piligrimų knyga") pirmą kartą iš spaudos išėjęs 1832 m. Paryžiuje. Mickevičius šį veikalą parašė tuoj po nemoto lapkričio sukilimo Dresdeno. Sukilimo dalyviams, pabėgusiems iš Lenkijos, jis skundėsi, kad labai apgalvestauja, jog negalėjęs dalyvauti sukilime. Bet užtat dabar plunksna kovosios dėl tėvynės. "Aš žinau", rašo jis broliui Pranciškui, "sunki duona bastūno, bet geriau "kelti" po Vokietiją, negu Sibiją". Mickevičius tremtyje tampa pionierium gimtojo krašto reikalą ginant ir jo būla keliant.

Kada Prūsijos ir Saksonijos valdžios Rusų konsulatų įtakoje atsiskaito priglauti sukilimo dalyviams, šis masiniai nukrypsta Prancūzijos, politinių pabėgėlių laisvės kraštą. Mickevičius atvyksta į Prancūziją 1832 metų rugpjūtį 1 d. ir čia jau suranda apie 6000 buvusių lapkričio sukilimo karių, kuriuos Prancūzijos valdžia apgyvendino didesniais būriais įvairiuose, Prancūzijos miestuose, kaip Montpellier, Poitiers, Avignon, Lion ir kt. Šiems kariais Mickevičius skyrė "Lenkų piligrimų katekizmą", išleistą maldaknygų forma ir parašytą bibliu stiliumi. Skaitė jį pabėgėliai lenkai Prancūzijoje, Vokietijoje, Anglijoje, Alžire ir kt.

Po nepasisekimo sukilimo sava valia jie apėjo gimtąjį kraštą, pasirinko tremtinio daliai ir laukė, kada išmės laisvės valandą. "Mickevičiaus evangelija" juos stiprino moraliai, guodė nusivylimą valandomis ir neleido užgęsti vilčiai. Be to šis veikalas dar ir garsintė garso lenkijos būla, kada buvo išverstas į anglų, vokiečių ir prancūzų kalbas ir susilaukė didelio susidomėjimo.

Šiandien, po 122 metų, mums tremtiniais šis Mickevičiaus kūrinys yra aktualus ir įdomus dviem požiūriais: teigiamu ir neigiamu. Jis mums nuteikia neigiamai, kelia mums nepaprastą nerimą, nes kyla klausimas, argi vėl po 122 metų, trumpam atgavus nepriklausomybę ir laisvę, kalbėsime, kaip Mickevičius kalbėjo:

"Jūs, Prancūzijos valdžios vyrai ir išminčiai kalbate apie Laisvę, o tarnaujate despotizmui.

Jūs Anglijos valdžios vyrai ir išminčiai giriatės: Mano senelis buvo lordas, prausenelis-karalius, gyvenkime taikoje su mūsų gi-

minės ponais ir karaliais Europoje". Bet ateis laikas, kad Jūs sauskis tautos: "Gelbėkit mūsų gyvybę, nes nebuvo mūsų gimtinėje nė vieno karaliaus, didiko ar lordo".

O Jūs abiejų kraštų pirkiai ir prekybininkai trokštate atgauti Laisvę žudyti. Ir ateis laikas, kada Jūs laizysite tą auksą. Niekas Jums neduos duonos ir vandens už jį. Jūs girdėjote apie badą, kada grotinos valgė savo vaikus. Jūsų badas bus baisesnis".

Argi vėl po 122 metų netikėtai, kad diplomatinės notos gali prikelti tautą ir kad diplomatams jau permokėta."

Argi vėl po 122 metų melsimės "iš Maskvos, Austrijos ir Prūsijos vergijos išgelbės mus Viešpatie".

Per Lietuvių jaunųjų kancias nužudytus arba mirusius tremties kasyklose — išgelbės mus Viešpatie. (Vilniaus gimnazijos moksleiviai ir universiteto studentai buvo išvežti po filaretų bylos 1824).

Per Ašmenos gyventojų kancias nužudytas Viešpaties namuose ir privačiuose butuose — išgelbės mus Viešpatie. (1831 m. bal. 11 d. Ašmenos gyventojai buvo kazokų užklupti ir išžudyti, vadovaujant pulk. Viežulinui. Nužudytųjų tarpe buvo mitinų ir vaikų).

Mūsų kaulams karsto gimtojoje žemėje — meldžiam Tavo Viešpatie.

Visuotinės kovos dėl žmonijos laisvės — meldžiam Tavo Viešpatie.

Nepriklausomybės, vienybės ir laisvės Tėvynei — meldžiam Tavo Viešpatie.

Ir kada toliau skaitai, kaip Ad. Mickevičius skundžiasi, jog pavargęs nuo politinių rietenų, kurios tėvynei tik kenkia, kad "Gazette de St. Petersburg" pasiskelbė potvarkį pagal kurį 5000 kilnių šeimų iš Lietuvos gubernijų deportuojamos į Kaukazą ir kad pastarųjų įvykių metu Rusija vadinama "the Bloody Russia" tai pagalvoji, jog istorijos rato nepasukėsi ir gal reiki išsižadėti kovos dėl gimtojo krašto.

Bet šita neigiamą įspūdį, kuris trumpam veikia, labai greitai išblaško kitas teigiamas, optimistiškas, guodžias ir viltį keliant, kad tautų išlaisvinimo idėja šiandien dar nėra palaidota.

Bet neužtenka vien pasyviai tikėti. "Pasyvumas išugdo sustingimą, stagnaciją". Sustingimas yra lygus mirčiai, o tas lygus mūsų tautos ir valstybės mirčiai.

Mūsų valstybės idėja turi būti "šventa, o kas šventa, amžina, nemirstama". Tremtyje tėvynės meilė turi įgauti "religinio tikėjimo formas". Kiekvienas tremtinys privalo būti geru savo tautos atstovu, nes jame, kaip "veidrodyje atsispindi tautinės gyvybės spinduliai". Neužtenka didžiulis garbinga praeitimi ir iš jos semtis stiprybės. "Sveikais ir natūralus yra prisirišimas prie tradicijų, bet nereikia nanyti tikėti į akla jų automatiškumą". Žinoma, reikia žinoti pareitį ir mes turime išpareigoti ją tinkamai vertinti, su jos teigiamais ir neigiamais reiškiniais.

Reprezentuojant savo kraštą tremtyje privalome bendrauti su to krašto žmonėmis, kuriame gyvename. Kviečiant pas save svečius, nerodykime jiems "pirmiausia iškilynus ir nešvarumus. Niekas prie Jūsų stalo po to sėsti nenorės. Protingas šeimnininkas svečius įves švarių kelių. Siūklų ir nešvarumų yra visur, tik slėpkiame juos nuo akių, ypač nuo svetimų akių".

Tėvynei tarnaujant reikia dirbti kantriai, pasišventusiai, nelaukiant atlyginimo arba ypatingo pripažinimo. Tegul kiekvienas savo sugebėjimus aukoa ja tėvynei ir turtum, turta deda į skrynją, slaptas, nesigiriant, kiek aukoa arba kiek sutaupe. Jeigu girsitės, žmonės jus išjuoks, nes manys, kad dirbt dėl garbės. Nuopelnas tėvynei, turtum grūdas. Jeigu jo ilgai rankoje nešiosi kitiems rodydamas, koks jis didelis, grūdas išdžius. Bet, jeigu grūdą išlaikysi varpoje ateities metams, jis duos šimtą grūdų".

Mickevičius ragina sugyventi. "Tremtinys, tai bėteisis žmogus svetimoje nežinomoje žemėje. Įkritęs į duobę pats vienas neišsigelbės. Tremtinys tai lyg andros nublokštas žmogus į svetimus, nežinomus kraštus. Tik sutartinai naujose sąlygose galima pradėti gyventi ir dirbti tėvynės vadavimo darbą. "Piligrimų knygoje" iškeliama taip pat ir tautų solidarumo "Europinės Respublikos" idėjos klausimas. Kada tautos išlaisvins vieną kitą, kada jos paskelbs "šventą tautų santarvę".

Dar daug mums tremtiniais svarbių, dėmesio vertų idėjų iškeliama Mickevičiaus, nors politiniai jis mums nevisada priimtinas. Žinoma, dar negreitai pasiūks istorijos ratas ir gimtojo krašto likimas palengvės. Bet žemė mūsų neišnyks ir didžiausių sukrėtimų metu, o dvasiniai stipri tauta išliks gyva. Gal ta kancija, kurią šiandieną išgyvename ir yra ta duoklė, kurią turime atiduoti siekiant ateityje gerio visai žmonijai, o kartu ir mūsų tautai.

Dvi Sąjungos

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

čiai (LAS) — tokiu delegacijos sudarymo principu pasipiktino. Parašė protesto pareiškimą. Tikriausiai, pareiškimus, nors ir vienodo turinio, bet ant atskirų lapų. (Sako, frontininkai nesutikę "susitepti" dėdami savo parašą ant to paties lapo su rezistencininkais ir atgimiečiais...). Buvo numatyta, kad protestą plačiau spaudoje skelbti, bet tą reikalą ypač sugadino "Darbininkas": nesutiko frontininkų pareiškimą skelbti, nors redakcijoje dirba pats frontininkų vadas J. Brazaitis... Priešingai, tas laikraštis dėdė paraškinimą, kad delegacija sudaryta gerai, ir viskas.

Gerai ar negerai? Mūsų nuomone, ne visai. Žinoma, iš esmės nėra svarbu, kad tokioje delegacijoje būtų kiekvienos egzistuojančios grupės atstovai. Juk čia nėra ir nebus klausimų, kurie bet kurios iš kalbamų grupių būtų skirtingai suprantami. Kai reikalaujama Lietuvai jos teisių, tai vistiek, ar tą sako frontininkas, rezistencininkas, ar federantas... Todėl neapsimoka iš to delegacijos sudarymo daryti principinės reikšmės klausimą.

Tačiau komitetas būtų gražiau pasielgęs, jei būtų nutaręs tokį delegacijos sudarymo pagrindą: kviečiama iš visų besireiškiančių grupių po atstovą, nesvarbu, ar jos yra Vlike ar ne, o jeigu truks delegatų, į likusias vietas skirti iš komiteto. O kadangi, praktiškai komiteto nariai delegacijoje reikalingi, kaip galį visada būti ir plenumo ir komisijų posėdžiuose tai susitvarkyti taip, kad jie būtų pripažinti kiekvienas ir atitinkamos grupės patikėtiniai. Tada tik tos grupės, kurios neturi savo žmonių komitete, turėtų parūpinti po darybą dalyvauti galinti atstovą. Taip niekas nebūtų pasijutęs lyg užmarštas ar paniekintas.

Dabartinei sesijai delegacija jau sudaryta (ir net kiek jau pertvarkyta, kadangi 2 ar 3 grupės buvo pristatę delegatus, kurie yra buvę, bet jau nebėra Lietuvos piliečiai), tad dabar nėra prasmės dėl to bylinėtis. Tačiau ateityje, jei tas Pavergtųjų Tautų Seimas tęstų savo darbą (o greičiausia taip bus, tai mūsų komitetas turėtų apsigalvoti ir parodyti daugiau respekto esamiesiems visuomenės susigrupavimams. Tai būtų pavyzdys ir tiems organams, kuriems visuomenės konsolidacijos srityje šiol dar taip mažai pavyko padaryti.

MES TURIME GARBES PRISTATYTI

66 METUS LEGISLATOROS PATYRIMO

STATE SENATORS

Joseph H. Avellone
Joseph W. Bartunek
John T. Corrigan

Elizabeth F. Gorman
Julius W. Petrasch
Frank J. Svoboda

STATE REPRESENTATIVES

Anthony O. Calabrese
John J. Conway
Michael J. Crosser
William Patrick Day
Norman A. Fuerst
Frank M. Gorman
Joseph J. Horvath
James P. Kilbane

Walter W. Klein
Thomas O. Matia
James F. McCaffery
James J. McGettrick
Ray T. Miller, Jr.
Anthony F. Novak
Andrew C. Putka
Eugene J. Sawicki

Francis D. Sullivan

BALSUKIT UZ VISUS 23 REMIAMUS KANDIDATUS

Endorsed by Cuyahoga County Democratic Executive Committee.
Ray T. Miller, Chairman

Sovietų užpuolimo pradžia

(LIETUVOS DIPLOMATIJOS SEFO S. LOZORAICIO PER RA-
DIJĄ PADARYTAS PAREIŠKIMAS)

Prieš penkiolika metų, 1939 metų spalio mėnesio 10 dieną, Maskvoje Lietuvos ir Sovietų Sąjungos Vyriausybės pasirašė vadinamąją Savitarpės Pagalbos sutartį. Ši data yra svarbi mūsų istorijai, nes ji žymi Sovietų užpuolimo prieš Lietuvą pradžią, to užpuolimo, kurį aštuonis mėnesius vėliau Sovietai užbaigė, užplūsdami mūsų kraštą raudonąja kariuomene ir jį visiškai okupuodami. Jau pats tos sutarties sudarymas buvo Sovietų smurto paseka.

Kilus antrajam pasauliniam karui, Lietuvos Vyriausybė tuojau paskelbė neutralumą ir jo atstipai laikėsi. Ne viena karui antriančių valstybių neturėjo pagrindo nusiskųsti Lietuvos laikysena ir tokių skundų Lietuva nereiškė. Lygiu būdu savo politikoje su Sovietų Sąjunga Lietuva vadovavosi tiek tarptautinės teisės nuostatomis, liečiančiais neutralių valstybių pareigą, tiek savo noru palaikyti draugiškus santykius su kaimyninėmis valstybėmis — taigi ir su Sovietais.

Nežiūrint tokios mūsų politikos ir nežiūrint to fakto, kad iš Lietuvos pusės Sovietų Sąjungai nebuvo mažiausio pavojaus, Maskvos Vyriausybė 1939 metų spalio mėnesio pradžioje pareiškė, kad Lietuvos Vyriausybė sudarytų su ja vadinamąją Savitarpės Pagalbos Sutartį. Ši reikalavimą bolševikai parėmė grasinimu, kad jeigu sutartis nebus pasirašyta, raudonoji kariuomenė, kurios didelis skaičius jau buvo tam tikslui sukoncentruotas mūsų pasieny, įžengs į Lietuvą. Šitokių būdų kalbama sutartis smurto grasinimu buvo Lietuvai primesta. Einant sutartimi Lietuvai buvo priversta išleisti Sovietų garnizonus neva Lietuvos sienoms ginti kartu su Lietuvos kariuomene. Greita

šito nuostato, Sovietų Sąjunga toje pat sutartyje iškilmingai pakartojo savo ankstyvesnių sutartinių pasigadėjimų — gerbti Lietuvos suverenines — teises, ypač gi jos valstybinę, ekonominę ir socialinę santvarką ir, bendrai nesikišti į Lietuvos vidaus reikalus. Šitas iškilmingas pasigadėjimas pasirodė tiek pat vertas, kiek bet kuris kitas Sovietų tarptautinės pasigadėjimas, būtent, jis pasirodė nieko nevertas. 1940 metų birželio mėnesio penkioliktą dieną, Sovietų Sąjunga užpuolė Lietuvą, įsikišo į jos vidaus reikalus, sulaužė jos suverenines teises ir sunaikino mūsų valstybinę, socialinę ir ekonominę santvarką. Vadinamoji Savitarpės Pagalbos Sutartis su visais jos iškilmingais pasigadėjimais buvo Sovietų sumanyta ir mums jėga primesta tik kaip vieną priemonių Lietuvai visiškai okupuoti.

Spalio dešimtos dienos data nėra vien tik istorinė, tolimų įvykių sukaktis. Ji yra įrašyta kiekvieno lietuvių širdyje kaip priminimas tos gilios ir nežugijamos žaizdos, kurią lietuvių tautai sudaro Sovietų okupacija. Tai žaizda užgydyti ir mūsų tautos ateitį patikrinti tėra vienas, vienintelis būdas: Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymas. Tai žinome ne tik mes, lietuviai, bet taip pat kitos civilizuotojo pasaulio tautos. Gerbdamos Lietuvos teisę į nepriklausomybę, žinodamos tikrąją lietuvių tautos valią būti laisvai ir smerkdamos Sovietų Sąjungos padarytąjį Lietuvai smurtą, civilizuotos tautos po šiai dienai nepripažįsta Lietuvos Sovietų Sąjungos dalimi. Tai yra retas istorijoje tarptautinio solidarumo pasireiškimas. Jis įkvėpia tikrumą, kad lietuvių tautos pasiryžimas atstatyti savo nepriklausomą valstybę bus įvykdytas.

BALSUKIT UZ DEMOKRATUS

Demokratų išstatyti kandidatai bendrai turi šešiasdešimt šis patyrimo metų atstovų ar senatorių vietose. Į senatą kandidatuoja Frank J. Svoboda, dešimt metų buvęs kongrese. Elizabeth Gorman, taip pat su dešimt metų praktika kongrese, Joseph W. Bartunek, šešis metus senate, John T. Corrigan, du metus senate, ir Joseph N. Avellone, šešis metus atstovų rūmuose. Į atstovus kandidatai yra James McGettrick, Francis D. Sullivan, Rep. Anthony O. Calabrese, James F. McCaffery, Ray T. Miller Jr., Andrew C. Putka, Eugene J. Savicki, Rep. Michael J. Crosser, Frank M. Gorman ir kiti.

KONGRESMANAS
GEORGE H. BENDER

Resublikonų kandidatas į S. Senatą oficialiojo kalboje pareiškė, kad tautoms už geležines uždangos yra galimybė išsilausinti tik išrinkus Prezidento Eisenhowerio užsienio programai palankų Kongresą. Demokratai išrinkimas būtų lyg mirtinis smūgis pavergtoms tautoms.

Ši partija, būdama valdžioj, pasisakė už sovietams atidavimą Balkanų valstybių ir Lenkijos.

Demokratai kratė galvas kai buvo pavergtos Lietuva, Latvija ir Estija, bet nieko dėlto nedarė. Eisenhowerio politika padidino bėgimą iš Rytų Vokietijos, ir padėjo nelaimės ištiktiems žmonėms patvinius Dunojaus upelį.

Baigdamas Bender pareiškė, kad jeigu rūpinimas pavergtom tautom nesibaigtų, būtina reikala išrinkti Respublikonų Kongresą, kuris padės, o ne trugdyt valdžios darbą, ko komunistai tik ir laukia.

SENATORIUS T. A. BURKE,

remiamos Ohio gubernatoriaus Frank J. Lausches, kurio buvo paskirtas senatorium R. Taftui mirus, dabar siekia normalaus išrinkimo į senatą. Jis žada būti dirbančiųjų ir namų šeimininkių balsu Washingtono. Taip pat sieks sumažinti asmeninius mokesčius. Jis buvo vienas iš tų, kurie balsavo už \$700 mokesčių neapdėmą pajamų sumą.

JOHN A. CORLETT,

kandidatas valstybės senatoriui, respublikonų tautos, yra atropai pasirodęs tam darbui, visą laiką dirbęs Cuyahoga apskrities žmonių gerovei.

FRANK J. MERRICK

Common Pleas teisėjas Frank J. Merrick yra kandidatas į Probate Court teisėjas. Terminas prasideda 1955 m. sausio 1 d.

Frank J. Merrick yra išėjęs ilgą visuomeninio bei politinio darbo kelią. Jis yra gimęs ir mokėsis Clevelande. Dalyvavo pirmam pasauliniam kare. 1925 m. buvo išrinktas apskr. legionių vadu.

Jis teisingi darbą įsitraukė nuo 1920 m. ir ejęs įvairias pareigas. Jis jau 38 metai advokatas ir tame tarpe teisėju išbuvo 21 metus.

VOTE NOVEMBER 2

FOR GOVERNOR

X **FRANK J. LAUSCHE**

LAUSCHE FOR GOVERNOR COMMITTEE

Endorsed by the Republican Organization

ELECT

John F. Choffey
STATE SENATOR

Attorney 24 years

Member

American Legion • Veterans of Foreign Wars
Disabled American Veterans • 37th Div. Association
Army and Navy Union

ISRINKIT

EDWARD H. ROGERS
STATE SENATOR

HONEST - ABLE - COURAGEOUS A. F. of L. Membership - 25 Years

X **EDWARD H. ROGERS** REPUBLICAN